

124. Tiistaina 13 päivänä lokakuuta 1992

kello 14 (14.10)

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Esitellään:

1) Talousarvioaloitteet n:ot 1—467 3660

1 Aittoniemi: Kehitysyhteistyöhön ehdotetun määrärahan vähentämisestä

2 Aittoniemi: Määrärahan osoittamisesta suojaliivien hankkimiseen poliiseille

3 Aittoniemi: Määrärahan osoittamisesta Ikaalisten Nouseva Voima ry:n toiminnan tukemiseen

4 Aittoniemi: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 330 (Ylöjärvi — Kuru) perusparantamiseen

5 Aittoniemi: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 3233 perusparantamiseen

6 Aittoniemi ym.: Määrärahan osoittamisesta Suodenniemen — Kilvikkalan tien perusparantamiseen

7 Aittoniemi: Määrärahan osoittamisesta Pirkanmaan Sotaveteraanipiiri ry:n toiminnan tukemiseen

8 Aittoniemi: Määrärahan osoittamisesta Pirkanmaan Rintamanaiset ry:n toiminnan tukemiseen

S.

9 Aittoniemi: Pakolaisten vastaanottamiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

10 Ala-Nissilä: Määrärahan osoittamisesta Karhunojan ja Riihikosken välisen tien rakentamiseen

11 Ala-Nissilä ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun — Toijalan radan parantamiseen

12 Alaranta: Eduskunnan valiokuntien matkoihin ehdotetun määrärahan vähentämisestä

13 Alaranta: Puoluetöiminnan tukemiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

14 Alho: Määrärahan osoittamisesta Suomi — Nicaragua-seuran toimintaan

15 Andersson ym.: Määrärahan osoittamisesta valtakunnallisesti ja alueellisesti merkittävälle teattereille

16 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta pysyvän maanpuolustuksen näyttelyn perustamiseen Hämeenlinnaan

17 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta eläinlääketieteellisen koetilan perustamiseen

18 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Forssan kauppaoppilaitoksen peruskorjaamiseen

19 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Pentinkulman päivien järjestämiseen

20 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Suomen Laulajain ja Soittajain Liitto ry:lle

21 S-L. Anttila ym.: Määrärahan osoittamisesta Perunatuotannon Tutkimus- ja Kehittämissäätiölle Lammin tutkimuslaitoksen tilojen lunastamiseen

22 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta maatalouden neuvonnan keskittämisestä Jokioisiin syntyviin kustannuksiin

23 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta 4H-toiminnan tukemiseen

24 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Agropolis-MTTK-projektin jatkamiseen

25 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Hämeen tiepiirille käytettäväksi Kanta-Hämeen ja Pirkanmaan alueen tiehankkeisiin

26 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Hämeen tiepiirille käytettäväksi Lounais-Hämeen tiehankkeisiin

27 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 2804 (Jokioinen — Forssa) rakentamiseen

28 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Jokioisten museorautatieyhdistyksen Minkiön — Humpplan ratahankkeeseen

29 S-L. Anttila: Määrärahan osoittamisesta Liesjärven kansallispuiston opastuskeskuksen suunnitteluun

30 U. Anttila ym.: Määrärahan osoittamisesta alle kolmivuotiaille maksettavaan korotettuun lapsilisään

31 U. Anttila ym.: Määrärahan osoittamisesta työttömyyskassojen toiminnan tukemiseen

32 U. Anttila ym.: Määrärahan osoittamisesta työttömyyspäivärahan perusosan budjettiperusteiseen korottamiseen

33 U. Anttila ym.: Määrärahan osoittamisesta sairausvakuutuskorvausten maksamiseen

34 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta Kultamuseon toiminnan tukemiseen

35 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta saamelaiskulttuurin tukemiseen

36 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta tieyhteyden rakentamiseksi Sallan Kelloselästä rajalle

37 Apukka: Määrärahan osoittamisesta Tepaston sillan rakentamiseen Kittilässä

38 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta Oulun ja Kelloselän välisen rataosuuden peruskorjaukseen ja sähköistämiseen

39 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta vaikeiden työttömyyskuntien työllisyydenhoidon erillisohjelmien laatimiseen

40 Apukka ym.: Määrärahan osoittamisesta asuntojen korjausavustusten maksamiseen

41 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta koulutuksen kehittämiseen ja lukutaitokampanjan tukemiseen Namibiassa

42 Astala: Määrärahan osoittamisesta valtion Uudenkaupungin virastotalon rakentamiseen

43 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta Kansan Sivistystyön Liitto

KSL ry:n mediakulttuurisen projektin tukemiseen

44 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta Hetan Musiikki-päivien tukemiseen

45 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun Kulttuurikeskuksen saneeraukseen

46 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta nuorisotyötä tekevien kansalaisjärjestöjen kulttuurihajaajien palkkaukseen

47 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta romaniväestön koulutus- ja kulttuurikeskuksen perustamiseen

48 Astala ym.: Määrärahan osoittamisesta Kurjenrahkan kansallispuiston maanhankintaa varten

49 Aula ym.: Määrärahan osoittamisesta puolustusministeriön Pohjois-Suomen huoltovarikon rakentamiseen

50 Aula ym.: Määrärahan osoittamisesta Lapin läänin kunnille keskias-teen oppilaiden viikonloppumatkoista aiheutuviin menoihin

51 Aula ym.: Määrärahan osoittamisesta väliaikaiseen ammatilliseen erityisopetukseen

52 Aula: Määrärahan osoittamisesta Lapin läänin rakennusperinne ry:lle

53 Aula ym.: Määrärahan osoittamisesta postipalvelujen parantamiseen saamelaisten kotiseutualueella

54 Aula ym.: Määrärahan osoittamisesta Kemin — Tornion alueen elinkeinoelämän kehittämisohjelmaan

55 von Bell ym.: Määrärahan osoittamisesta Vartiuksen terminaali- ja teollisuusalueen kehittämiseen

56 von Bell ym.: Määrärahan osoittamisesta Vartiuksen tulliaseman rakentamiskustannuksiin

57 von Bell ym.: Määrärahan osoittamisesta ”Sana ja Sävel kalevalaisessa Kajaanissa” -kesätahtuman tukemiseen

58 von Bell ym.: Määrärahan osoittamisesta ”Kainuun Jazzkeivät” -tahtuman tukemiseen

59 von Bell: Määrärahan osoittamisesta Kainuun Perheenäitien Lomakotiyhdistys ry:n toiminnan tukemiseen

60 Donner ym.: Määrärahan osoittamisesta valtakunnallisille erikoismuseoille

61 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampereen terveydenhuolto-oppilaitoksen laajennustöiden aloittamiseen

62 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta Työväen keskusmuuseoyhdistys ry:n toiminnan tukemiseen

63 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta valtakunnallisesti ja alueellisesti merkittävälle teattereille

64 Gustafsson ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen nuorisokirjallisuuden instituutin kannatusyhdistys ry:n toiminnan tukemiseen

65 Hacklin: Määrärahan osoittamisesta Jämsän terveydenhuolto-oppilaitoksen rakentamiseen

66 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie n:o 9 perusparanustöiden aloittamiseksi välillä Hämeen piirin raja — Jämsä

67 Hacklin ym.: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseksi Jämsän — Jämsänkosken tielle välillä Kinkolan silta — aluesairaalan tienhaara

68 Halonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitolle teatterijärjestötalon hankinnasta aiheutuneisiin kustannuksiin

69 Hassi ym.: Määrärahan osoittamisesta Hämeenlinnan Varikkoniemen muinaisjäännösalueen tutkimiseen

70 Hassi: Tieverkon kehittämiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

71 Hassi: Määrärahan osoittamisesta sanomalehdistön tukemiseen

72 Hassi: Määrärahan osoittamisesta Vuosaaren metron rakentamiseen

73 Hassi: Määrärahan osoittamisesta joukkoliikennejärjestelmän kehittämiseen ja säilyttämiseen

74 Hassi: Määrärahan osoittamisesta rautatieverkoston kehittämiseen

75 Heikkinen: Kuhmon kulttuurikeskuksen rakentamishanketta koskevan määrärahan perustelujen muuttamisesta

76 Heikkinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kainuun alueen teiden perustienpitoon

77 Helle ym.: Määrärahan osoittamisesta vihertietokeskuksen perustamiseksi Janakkalan Harvialaan

78 Helle ym.: Määrärahan osoittamisesta Hämeen maakunnan seudullisten virkistysalueiden toteuttamiseksi

79 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Imatra Big Band -festivaalien tukemiseen

80 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Sorokulman — Tarnalan maantien peruskunnostamiseen

81 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Särkisalmen — Simpeleen tien kunnostamiseen

82 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Äitsaaren — Härskiänsaaren tien kunnostamiseen

83 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta eläkeläisalennukseen rautateillä

84 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta sairaan lapsen kuntoutustoimintaan

85 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta vaikeavammaisten lasten vanhempien kuntoutuslomien järjestämiseksi

86 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta AHAA-projektiin Imatralla

87 Hurskainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Ensi- ja turvakotien liitolle koulutus- ja opetusmateriaalia varten

88 Jansson: Määrärahan osoittamisesta lastialusten hankintojen tukemiseen

89 Jouppila ym.: Määrärahan osoittamisesta Helsingin yliopiston kirjaston musiikkikokoelmien ja audiovisuaalisen aineiston tutkijapalveluiden järjestämiseen

90 Juhantalo ym.: Valtatien n:o 23 säilyttämisestä valtatieluokkaisena tienä

91 Jurva: Määrärahan osoittamisesta vaihtoehtoisia energiamuotoja koskevan tutkimuksen tehostamiseen

92 Jurva: Määrärahan osoittamisesta pakolaisten kouluttamiseen ja palkkaamiseen humanitäärisiin avustustehtäviin kotimaassaan

93 Jurva: Määrärahan osoittamisesta opiskelija-asuntojen hankkimiseksi olemassa olevasta rakennuskannasta

94 Jurva: Määrärahan osoittamisesta opiskelija-asuntokohteiden omapää-omaosuuden kattamiseen

95 Jurva: Määrärahan osoittamisesta Helsingin vuokra-asuntokannan lisäämiseen

96 Kalliomäki ym.: Määrärahan osoittamisesta lisäopiskelupaikkojen järjestämiseksi korkeakouluihin

97 Kalliomäki ym.: Määrärahan osoittamisesta lukioden oppilaspaikkojen ja maksuttoman koulutuksen säilyttämiseksi

98 Kalliomäki ym.: Määrärahan osoittamisesta peruskouluopetuksen oppilaspaikkojen säilyttämiseksi

99 Kalliomäki ym.: Määrärahan osoittamisesta lisäopiskelupaikkojen järjestämiseksi ammatillisiin oppilaitoksiin

100 Kalliomäki ym.: Määrärahan osoittamisesta ammatillisten oppilaitosten oppilaspaikkojen ja maksuttoman koulutuksen säilyttämiseksi

101 Kalliomäki ym.: Määrärahan osoittamisesta lisäopiskelupaikkojen järjestämiseksi ammatillisiin oppilaitoksiin

102 Kalliomäki ym.: Määrärahan osoittamisesta työvoimapolittisen aikuiskoulutuksen opintososiaalisiin etuihin

103 Kalliomäki ym.: Määrärahan osoittamisesta työvoimapolittisen aikuiskoulutuksen ostopalveluihin

104 Kalliomäki ym.: Määrärahan osoittamisesta harkinnanvaraiseen työllistämiseen ja työelämään harjaantumiseen

105 Kallis ym.: Määrärahan osoittamisesta Keski-Pohjanmaan maakuntakonttorille yleisten teiden perustienpitoon

106 Karhunen: Ulkoasiainhallinnon talonrakentamiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

107 Karhunen: Valtion audiovisuaaliselle keskukselle ehdotettujen määrärahojen poistamisesta

108 Kasurinen: Määrärahan osoittamisesta HELI-radan eteläistä rata-vaihtoehtoa selvittävän työryhmän perustamiseen

109 Koistinen ym.: Valtionrautateiden kiskokaluston hankkimisesta Oy Transtech Ltd:ltä

110 Komi: Määrärahan osoittamisesta Kangasniemen musiikkijuhlien toiminnan tukemiseen

111 Komi: Määrärahan osoittamisesta Joroisten musiikkiyhdistykselle musiikkipäivien järjestämiseen

112 Korhonen: Määrärahan osoittamisesta kuntien harkinnanvaraiseen avustamiseen

113 Korhonen: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Suomen metsänparannuslainoihin

114 Korhonen: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Suomen metsänparannustöihin

115 Korva ym.: Lainopillisen asiantuntija-avun turvaamisesta laajoissa vesiasioihin liittyvissä kysymyksissä

116 Korva: Pienyritysten tukemisesta vaikeilla työttömyysalueilla

117 Koskinen: Määrärahan osoittamisesta Lepaan kotitalous- ja sosiaalialan oppilaitoksen peruskorjaukseen

118 Koskinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Hämeen linnan ja sen lähialueiden kehittämiseen

119 Koskinen ym.: Määrärahan osoittamisesta KTM yrityspalvelun piiritoimiston perustamiseen Hämeeseen

120 Koskinen ym.: Määrärahan osoittamisesta kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten säilyttämiseen Forssassa

121 Laakkonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Nilsiässä sijaitsevan Lehtomäen narkomaanikodin peruskorjaamiseen

122 Laakkonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Juuassa sijaitsevan Kaanaan kodin työhallin rakentamiseen

123 Laaksonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Rauman satamaan johtavan väylän syventämiseen

124 Laaksonen ym.: Määrärahan osoittamisesta luonnonsuojelualueiden hoitoon ja kunnossapitoon

125 Lahikainen: Määrärahan osoittamisesta Asevarikko 2:n Nokan varastoalueen rakentamiseen Hartolasassa

126 Lahikainen: Valtionosuuden myöntämisestä Heinolan musiikkioppilaitokselle

127 Lahikainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Heinolan kurssikeskuksen asuntolan laajennukseen

128 Lahikainen: Päijänteen itäpuolisen kantatien n:o 59 luokituksen muuttamisesta valtatieksi

129 Lahikainen: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 613 Ruskeala — Tammihaara peruskorjaamiseen

130 Lahikainen: Määrärahan osoittamisesta Sysmän ja Suopellon välisen maantien perusparantamiseen

131 Lahikainen ym.: Määrärahan osoittamisesta Savonradan yleisuunnitteluun

132 Lahikainen: Määrärahan osoittamisesta rantojen toteuttamissuunnitelmaan Sysmässä'

133 Lahti-Nuuttila ym.: Määrärahan osoittamisesta Ilmavoimien teknillisen koulun II rakennusvaiheen aloittamiseksi Kuorevedellä

134 Lahti-Nuuttila ym.: Määrärahan osoittamisesta Huutijärven — Sahalahden — Kuhmalahden — Kuhmoisten maantien perusparantamiseen

135 Lahti-Nuuttila ym.: Määrärahan osoittamisesta ns. Sotkian tien parantamiseen

136 Lahti-Nuuttila ym.: Määrärahan osoittamisesta maakunnalliseen vientiasiamiestoimintaan

137 Lahti-Nuuttila ym.: Määrärahan osoittamisesta siirtoviemärin rakentamiseen Lempäälästä Tampereelle

138 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta läänin kehittämisrahaan

139 Laine ym.: Määrärahojen vähentämisestä puolustusvoimien kalusto- ja materiaalihankinnoista

140 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta liikuntapaikkarakentamisen lisäämiseen

141 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta Vapaa-ajattelijain Liiton toiminnan tukemiseen

142 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta kalataloudellisiin rakentamis- ja kunnostamishankkeisiin

143 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta merenviljelytutkimusyksikön rakentamiseen Rymättylään

144 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta Uudenkaupungin ja Forssan välisen tieyhteyden rakentamiseen

145 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta Kustavin ja Lokalahden välisen Lehmäkurkun tieyhteyden rakentamiseen

146 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta Uudenkaupungin ohikulkutien rakentamiseen

147 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta Turunmaan ulkosaariston sähköistämiseen

148 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta yhteisyrityshankkeisiin Viipurin ja Pietarin erityistalousvyöhykkeellä

149 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun yliopistollisen keskussairaalan lastenklinikan syöpä- ja veritautien hoidon kehittämiseen

150 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta Varsinais-Suomen työllisyysohjelman laatimiseen ja toteuttamiseen

151 Laine ym.: Määrärahan osoittamisesta vuokra-asuntojen rakentamiseen Turun ja Porin läänissä

152 Laitinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän ammatillisen aikuiskoulutuskeskuksen opetustilojen rakentamiseen

153 Laitinen ym.: Määrärahan osoittamisesta suomalaisen elokuva-alan tutkimus- ja kokeilutyön loppuunsaattamiseen

154 Lamminen ym.: Määrärahan osoittamisesta ilmailuopiston perustamiseen

155 M. Laukkanen: Määrärahan osoittamisesta suojaaliivien hankkimiseen poliiseille

156 M. Laukkanen: Määrärahan osoittamisesta Vanhan Valamon luostarista pelastettujen ikonien konservointiin

157 M. Laukkanen: Määrärahan osoittamisesta Äitsaaren — Härskiänsaaren paikallistien rakentamiseen

158 M. Laukkanen: Määrärahan osoittamisesta Kouvolan varuskunta-alueella olevien tilojen kunnostamiseksi VR:n koulutuskeskukseksi

159 M. Laukkanen: Määrärahan osoittamisesta aluetason ympäristöyhteistyön jatkamiseen Suomen ja Venäjän välillä

160 M. Laukkanen: Määrärahan osoittamisesta Kymen läänin happamoituneiden vesistöjen tutkimiseen

161 Lehtosaari: Määrärahan osoittamisesta Poukkusalmen sillan rakentamiseen Savonlinnassa

162 Lehtosaari: Määrärahan osoittamisesta Puumalansalmen sillan rakentamiseen

163 J. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta Tarvaalan maatalousoppilaitoksen lisärakentamista ja peruskorjausta varten

164 P. Leppänen: Määrärahan osoittamisesta vankilasta vapautuvien työllistämiseen varuskuntien korjaustöissä

165 P. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen Opiston peruskorjaukseen

166 P. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kinnulan — Perhon maantien perusparantamiseen

167 P. Leppänen: Määrärahan osoittamisesta Liimattalan paikallisten perusparantamiseen

168 P. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 659 parantamiseen Viitasaarella ja Vesanolla

169 P. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta hiukkaskiihdytimen rakentamiseksi Suomeen

170 P. Leppänen ym.: Määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen työllisyysmäärärahojen lisäämiseksi

171 Liikkanen ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie n:o 6 parantamiseen Imatralla Mansikkalan ja Kaukopään välillä

172 Liikkanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Valkealan Repoveden kansallispuiston perustamiseen

173 Liikkanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Taipalsaaren, Lemin ja Lappeenrannan välisen jätevesien siirtoviemärin rakentamiseen

174 Lindqvist: Määrärahan osoittamisesta Vesivehmaan ja Kalkkisten välisen tieosuuden peruskorjaukseen

175 Lindqvist: Määrärahan osoittamisesta Levannon—Putulan maantien n:o 295 perusparantamiseen

176 Lindqvist: Määrärahan osoittamisesta Koskimyllyn paikallisten perusparannukseen Hollolassa

177 Lindqvist ym.: Määrärahan osoittamisesta Päijänne-keskuksen toteuttamiseen

178 Lindqvist: Määrärahan osoittamisesta Launeen peruskoulun peruskorjaukseen Lahdessa

179 Lindqvist: Määrärahan osoittamisesta Ahtialan Purorinteen ala-asteen rakentamiseen Lahdessa

180 Lindroos: Määrärahan osoittamisesta Vilppulan Kotiniemen varavankilan korjaamiseen

181 Lindroos ym.: Määrärahan osoittamisesta Asevarikko 6:n tykkikatostermiinalin rakentamiseen

182 Lindroos ym.: Määrärahan osoittamisesta tevanake-alan valtakunnallisen kehittämiskeskuksen perustamiseen Tampereelle

183 Lipponen ym.: Määrärahan osoittamisesta suojaliivien hankkimiseen poliiseille

184 Lipponen ym.: Määrärahan osoittamisesta vientiin suuntautuneiden yritysten tukemiseen Uudella maalla

185 Louekoski ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Kalamiesten Keskusliitolle henkilöstön palkkaukseen

186 Luhtanen ym.: Kera Oy:n myöntämien korkotukilainojen myöntämisestä Etelä-Suomen yrityksille

187 Luukkainen: Määrärahan osoittamisesta kehitysyhteistyöhön

188 Luukkainen: Lääninhallitusten toimintamenoihin ehdotetun määrärahan vähentämisestä

189 Luukkainen: Ympäristönsuojelunäkökohtien korostamisesta myönnettäessä avustuksia uusien kuorma-autojen hankintaan

190 Luukkainen: Määrärahan osoittamisesta eläinkokeita vähentävien ja korvaavien menetelmien kehittämiseen

191 Luukkainen: Määrärahan osoittamisesta löyöeläinten huostaanotamiseen

192 Luukkainen: Kera Oy:n myöntämien korkotukilainojen myöntämisperusteista

193 Luukkainen: Määrärahan osoittamisesta kierrätysteollisuuden tukemiseen

194 Luukkainen: Määrärahan osoittamisesta luonnonsuojelualueiden lunastamiseen

195 Moilanen ym.: Puoluetoiminnan tukemiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

196 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Cantores Minores -kuoron toiminnan tukemiseen

197 Moilanen ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Reumaliitolle koululaisten tuki- ja liikuntaelinsairauksien ehkäisytyöhön

198 Muttilainen: Määrärahan osoittamisesta BBA-koulutusohjelman laajentamiseen

199 Muttilainen: Määrärahan osoittamisesta Mikkelin teknillisen oppilaitoksen tilojen parantamiseen

200 Muttilainen: Määrärahan osoittamisesta Mikkelin kaupunginorkesterin toiminnan turvaamiseen

201 Muttilainen: Määrärahan osoittamisesta Mikkelin lentoaseman investointien rahoittamiseen

202 Myller ym.: Määrärahan osoittamisesta Lahden muotoiluinstituutille kultauksen koulutuksen järjestämiseen Hiisiössä

203 Mäkelä ym.: Puoluetoiminnan tukemiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

204 Mäkelä ym.: Kehitysyhteistyöhön ehdotetun määrärahan vähentämisestä

205 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Haapamäen avovankilan rakentamiseksi Keuruulle

206 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän oikeus- ja poliisitalon rakentamiseen

207 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän yliopiston fysiikan laitosrakennuksen rakentamiseen

208 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta opintotuen huoltajalisän maksamiseen

209 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta aikuisopiskelijoiden opiskelumahdollisuuksien turvaamiseksi

210 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta lukioiden ja ammatillisten koulujen lukukausimaksujen poistamiseen

211 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Tarvaalan maatalousoppilaitoksen opetustyöpajan peruskorjaukseen

212 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän teknillisen oppilaitoksen lisärakennuksen rakentamiseen

213 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta yhdysvesijohdon rakentamiseksi välille Muurame — Säynätsalo — Kinkomaa

214 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen tiepiirille Kuhmoisten kunnan maanteiden perusparantamiseen

215 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Jyväskylän — Tankolammen tien rakentamiseen välillä Lohikoski — Seppälänkangas

216 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuusan — Tankolammen maantien perusparantamiseen

217 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Multian — Liesjärven tieosuuden rakentamiseen

218 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Kinnulan — Perhon maantien perusparantamiseen

219 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Oriveden ja Seinäjoen välisen rataosuuden perusparantamiseen

220 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Pieksämäen—Jyväskylän —Tampereen radan sähköistystyöhön

221 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Kivijärven lentokentän peruskorjaukseen ja laajennukseen

222 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta virkojen perustamiseen taturmavirastoon

223 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta sotainvalidien puolisoiden kuntoutukseen ja virkistystoimintaan

224 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta kotirintamanaisten kuntoutukseen

225 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta rintasyövän varhaistoteamisen edistämiseen

226 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta sotainvalidien ja rintamiesten asuntojen korjaamiseen

227 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta harkinnanvaraisen työllistämistuen korottamiseen

228 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta työllisyysperusteisen valtionavun investointeihin Keski-Suomessa

229 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta Piippaharjun — Niemisjärven maantien perusparantamiseen

230 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta yrittäjiksi ryhtyvien paluumuuttajien tukemiseen

231 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta sijoitusmenoihin työllisyyden turvaamiseksi Keski-Suomessa

232 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta siirtoviemärin rakentamiseksi välille Vihtavuori — Leppävesi — Jyväskylä

233 Mäkelä ym.: Määrärahan osoittamisesta opiskelija-asuntojen rakentamiseen

234 Mäkipää ym.: Määrärahan osoittamisesta Pioneerivarikon monitoimirakennuksen rakentamiseen Parkanossa

235 Mäkipää: Määrärahan osoittamisesta tutkijan viran perustamiseksi Metsäntutkimuslaitokseen Parkanoon

236 Mäkipää: Määrärahan osoittamisesta Lavajärven — Komin runkovesijohdon rakentamiseen

237 Mäkipää ym.: Määrärahan osoittamisesta valtatie n:o 3 parantamiseksi Ikaalisissa ja Parkanossa

238 Mäkipää: Määrärahan osoittamisesta Kankarin paikallistien n:o 13341 rakentamiseen

239 Mäkipää: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 660 perusparantamiseen välillä Merikarvia — Träskvik

240 Mäkipää: Määrärahan osoittamisesta eräiden yleisinä teinä lakkaavien teiden saamiseksi paikallisteiksi Satakunnassa

241 Mölsä ym.: Määrärahan osoittamisesta puolustusvoimien Uudenkytän varastoalueen rakennuskohteen toteuttamiseen

242 Mölsä ym.: Määrärahan osoittamisesta Pyörähtälän ja Kuivannon välisen maantien perusparantamiseen Orimattilassa

243 Nikula ym.: Määrärahan osoittamisesta Kunnallisen kotitalous- ja kuluttajaneuvonnan keskukselle

244 Nyby: Määrärahan osoittamisesta kaksikielisen yliopiston suunnitelmiseksi Vaasaan

245 Nyby: Määrärahan osoittamisesta vallankäyttöä koskevan tutkimuksen käynnistämiseen

246 Nyby: Määrärahan osoittamisesta Svartgrundsfjärdenin tuloväylän ruoppaustöihin Pietarsaaressa

247 Nyby: Määrärahan osoittamisesta raakavesialtaan rakentamiseksi Ähtävänjokeen

248 Nyby: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 718 peruskorjaamiseen osuudella Koskeby — Vähäkyrö

249 Nyby: Määrärahan osoittamisesta Hirvlaxin ja Kantlaxin välisen maantien peruskorjaamiseen

250 Nyby: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 741 peruskorjaamiseen osuudella Lillby — Korteshjärvi

251 Nyby: Määrärahan osoittamisesta Koulukadun uusimiseen Pietarsaaressa

252 Nyby: Määrärahan osoittamisesta luonnonsuojelualueiden ostamiseen Vaasan läänissä

253 Näsi: Määrärahojen osoittamisesta Rovaniemen väliaikaisen ammattikorkeakoulun käynnistämistä varten

254 Näsi ym.: Määrärahan osoittamisesta Tornionjoen ja Simojoen elvyttämiseen lohijoiksi

255 Näsi: Määrärahan osoittamisesta matkailun kannalta tärkeiden tieyhteyksien rakentamiseen Lapissa

256 Näsi ym.: Määrärahan osoittamisesta satelliittivastaanottoaseman saamiseksi Sodankylään

257 Näsi ym.: Määrärahan osoittamisesta hiukkaskiihdyttimen rakentamisedellytysten selvittämiseen

258 Näsi: Pienyritysten tukemisesta vaikeimmilla työttömyysalueilla

259 Näsi: Määrärahan osoittamisesta voimansiirtojohtoon rakentamiseksi Vajukoskelta Kittilän Sirkkaan

260 A. Ojala ym.: Määrärahan osoittamisesta oppivelvollisuutensa suorittaneiden vammaisten ja pitkäaikaissairaiden oppilaiden jälkiseurantaan

261 A. Ojala ym.: Määrärahan osoittamisesta Pirkanmaan terveydenhuolto-oppilaitoksen uudisrakennustyön aloittamiseen

262 A. Ojala ym.: Määrärahan osoittamisesta Viljakkalan vesihuollon kehittämiseen

263 O. Ojala ym.: Määrärahan osoittamisesta valtakunnallisesti ja alueellisesti merkittävälle teattereille

264 O. Ojala ym.: Määrärahan osoittamisesta Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitolle teatterijärjestöalan hankinnasta aiheutuneiden lainojen hoitamiseen

265 O. Ojala ym.: Määrärahan osoittamisesta asumistukeen

266 Paloheimo: Määrärahan osoittamisesta kehitysyhteistyön lisäämiseksi

267 Paloheimo: Veikkauksen ja raharpajaisten voittovaroista Suomen Kansallisoopperan säätiölle ehdotetun määrärahan vähentämisestä

268 Paloheimo: Määrärahan osoittamisesta erikoismuseoiden erityistehäviin

269 Paloheimo: Maataloustuotteiden vientitukeen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

270 Paloheimo: Tieverkon kehittämiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

271 Paloheimo: Määrärahan osoittamisesta Valtionrautateiden radanpiitoon

272 Paloheimo: Valtion eläkemenojen siirtämisestä sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan

273 Paloheimo: Maatalouden vientitukeen ehdotetun määrärahan siirtämisestä sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan

274 Paloheimo: Asumistukeen ehdotetun määrärahan siirtämisestä sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan

275 Paloheimo: Työttömyyden lieventämiseen ehdotetun määrärahan siirtämisestä sosiaali- ja terveysministeriön pääluokkaan

276 Paloheimo: Kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon käyttökustannuksiin ehdotetun valtionosuuden vähentämisestä

277 Paloheimo: Määrärahan osoittamisesta luonnonsuojelualueiden hankkimiseen

278 Pelttari ym.: Määrärahan osoittamisesta Tornion palo- ja pelastusharjoituskeskuksen rakentamiseen

279 Pelttari: Määrärahan osoittamisesta Tornion ja Kilpisjärven välisen valtatie n:o 21 perusparantamiseen

280 Pelttari: Määrärahan osoittamisesta Ylläksen tunnelin rakentamissuunnitteluun

281 Pelttari ym.: Määrärahan osoittamisesta voimansiirtojohtoon rakentamiseksi

Vajukoskelta Kittilän Sirkkaan

282 Pelttari: Määrärahan osoittamisesta Tornionjoen villilohikannan elvyttämiseen

283 Polvi: Määrärahan osoittamisesta invalideille maksettavan autoveron palautuksen korottamiseksi

284 Polvi ym.: Määrärahan osoittamisesta Rautavaaran kurssi- ja leirikeskukseen piha-alueen kunnostamiseen

285 Polvi: Määrärahan osoittamisesta eräiden vesihuoltohankkeiden toteuttamiseen Iisalmessa ja Vieremälä

286 Polvi ym.: Määrärahan osoittamisesta Iisalmen ohikulkutien Kilpivirran vesistö sillan rakentamiseen

287 Polvi ym.: Määrärahan osoittamisesta Harsukankaan ja Rautavaaran välisen maantien parantamiseen

288 Polvi: Määrärahan osoittamisesta kunnille katujen ja kaavateiden rakentamiseen

289 Polvinen: Määrärahan osoittamisesta Komulanlammen maantien perusparantamiseen Sotkamossa

290 Polvinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kera Oy:lle pk-yrityksille myönnettävien suhdannelainojen korkotukeen

291 Polvinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kainuun mekaanisen puunjalostusteollisuuden kaupan ja tuotannon kehittämiseen

292 Polvinen: Määrärahan osoittamisesta hiukkaskiihdyttimen rakentamiseksi Sotkamoon

293 Puisto ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun yliopiston ja Neuvostoliiton tiedeakatemian yhteislaboratorion jatkorahoitukseen

294 Puisto ym.: Määrärahan osoittamisesta Invalidiliiton yhteistyöhankkeisiin Eestin invalidiliiton sekä Yleisvenäläisen invalidiliiton kanssa

295 Pulliainen: Maataloustuotteiden vientitukeen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

296 Pulliainen: Määrärahan osoittamisesta metsämarjojen ja sienten varastoinnin tukemiseen

297 Pykäläinen ym.: Asevelvollisten ylläpitomenoihin ehdotettujen määrärahojen vähentämisestä

298 Pykäläinen: Puolustusmateriaalihankintoihin ehdotetun määrärahan vähentämisestä

299 Pykäläinen: Puolustusvoimille varustuksen käyttöön ja kunnossapitoon ehdotetun määrärahan vähentämisestä

300 Pykäläinen: Puolustusvoimille kiinteistöjen käyttöön ehdotetun määrärahan vähentämisestä

301 Pykäläinen: Puolustusvoimille rakennusten, sotilasalueiden ja -laitteiden korjaukseen ja kunnossapitoon ehdotetun määrärahan vähentämisestä

302 Pykäläinen: Puolustusvoimille uudisrakennuksiin ja peruskorjauksiin ehdotetun määrärahan vähentämisestä

303 Pykäläinen ym.: Puolustusvoimille perusparannuksiin ehdotetun määrärahan vähentämisestä

304 Pykäläinen ym.: Puolustusvoimille sotilasalueiden ja -laitteiden rakennustöihin ehdotetun määrärahan vähentämisestä

305 Pykäläinen ym.: Puolustusvoimille kiinteistöjen ostoon ja lunastukseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

306 Pykäläinen: Määrärahan osoittamisesta korkeakoulujen henkilöstön palkkauksiin

307 Pykäläinen: Korkeakoulujen talonrakennukseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

308 Pykäläinen: Määrärahan osoittamisesta opintorahan korottamiseen

309 Pykäläinen: Määrärahan osoittamisesta lukioden käyttökustannuksiin ehdotetun valtionosuuden korottamiseen

310 Pykäläinen: Määrärahan osoittamisesta peruskoulujen käyttökustannuksiin ehdotetun valtionosuuden korottamiseen

311 Rajamäki: Määrärahan osoittamisesta Varkauden kotitalous- ja sosiaalialan oppilaitoksen rakennussuunnittelun käynnistämiseen

312 Rajamäki: Määrärahan osoittamisesta Varkaus-Seura ry:n ympäri-vuotisen konserttitoiminnan tukemiseen

313 Rajamäki ym.: Maatalouden tasapainottamismäärärahojen vähentämisestä

314 Rajamäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuopion tiepiirin perustienpitoon

315 Rajamäki: Määrärahan osoittamisesta kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Kangaslammin tien varteen Varkaudessa

316 Rajamäki: Määrärahan osoittamisesta Huruslahden paikallistien rakentamiseen Varkaudessa

317 Rajamäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Outokummun kaupungin ja Maarianvaaran hiihtokeskuksen välisen maantien parantamiseen

318 Rajamäki: Määrärahan osoittamisesta valtatie n:o 5 parantamiseen välillä Joroinen — Varkaus

319 Rajamäki ym.: Määrärahan osoittamisesta Savonradan yleissuunnitteluun

320 Rajamäki ym.: Määrärahan osoittamisesta sepelvaltimotaudin invasiiviseen hoitoon

321 Ranta ym.: Määrärahan osoittamisesta liikennealan kansainvälistä yhteistoimintaa toteuttavan yhtiön perustamiseen

322 Rask ym.: Määrärahojen osoittamisesta Veitsiluoto Oy:n turvevoimainvestoinnin aloittamiseen

323 Rask ym.: Määrärahan osoittamisesta Länsi-Pohjan ammatillisen aikuiskoulutuskeskuksen Kemin toimipisteen laajentamiseen

324 Rask ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuolan alueen ympäristönsuojelun edistämiseen

325 Rauramo: Opintokeskusten käyttökustannuksiin ehdotetun määrärahan perustelujen muuttamisesta

326 Renko ym.: Määrärahan osoittamisesta Rantsilan Pason kanavan perkaukseen

327 Renko ym.: Yleisten teiden perustienpitoon ehdotetun määrärahan vähentämisestä hallintokulujen osalta

328 Renko ym.: Määrärahan osoittamisesta Oulun tiepiirille yleisten teiden perustienpitoon

329 Renko ym.: Määrärahan osoittamisesta avustuksena peruskuivatukseen Oulun vesi- ja ympäristöpiirin kohteisiin

330 Riihijärvi: Määrärahan osoittamisesta peruskoulujen ja lukioiden perustamiskustannuksiin

331 Riihijärvi: Määrärahan osoittamisesta Ylä-Savon Instituutin toiminnan tukemiseen

332 Riihijärvi: Määrärahan osoittamisesta Suomi — Australia Yhdistysten Liiton toiminnan tukemiseen

333 Riihijärvi: Määrärahojen osoittamisesta Pohjois-Savon metsänparannustöiden lisäämiseen

334 Riihijärvi: Määrärahan osoittamisesta Lintumäen — Hyrkkään tien perusparantamiseen

335 Riihijärvi ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 5646 parantamiseen välillä Martikkala — Kuhaniemi Lapinlahdella

336 Riihijärvi: Määrärahan osoittamisesta Vehmersalmen sillan rakentamiseen

337 Riihijärvi: Määrärahan osoittamisesta Puutossalmen sillan rakentamiseen Vehmersalmella

338 Riihijärvi: Määrärahan osoittamisesta valtatie n:o 5 parantamiseen Lapinlahden taajaman kohdalla

339 Rimmi ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampere-Pirkkalan lentoaseman matkustajaterminaalin laajentamiseen

340 Rimmi ym.: Määrärahan osoittamisesta syöpäpotilaiden kuntoutuslomatoiminnan tukemiseen

341 Rimmi ym.: Määrärahan osoittamisesta ympäristönsuojelun edistämiseen

342 Rimmi ym.: Määrärahan osoittamisesta Lempäälän Hulauden ongelmajätekaatopaikan kunnostamiseen

343 J. Roos ym.: Tieverkon kehittämiseen ehdotetun määrärahan perustelujen muuttamisesta valtatie n:o 1 osalta

344 T. Roos ym.: Määrärahan osoittamisesta tieyhteyden Vammala — Vesilahti — valtatie n:o 3 suunnitteluun

345 T. Roos ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampereen — Porin rataosan sähköistystöiden aloittamiseen

346 T. Roos ym.: Määrärahan osoittamisesta Karkun — Kiuralan tien perusparantamiseen Vammalassa

347 Rossi ym.: Määrärahan osoittamisesta Peltolan — Etelälahden maantien parantamiseen Autuaan kannaksen kohdalla Karttulassa

348 Rossi ym.: Määrärahan osoittamisesta Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen Tervon Äyskosken laitoksen virkoihin

349 Ryytänen ym.: Määrärahan osoittamisesta eläinlääketieteellisen korkeakouluopetuksen ja -tutkimuksen vaatimien tilojen suunnitelmiseksi Kuopion yliopiston yhteyteen

350 Ryytänen ym.: Määrärahan osoittamisesta Muuruveden maatalous- ja puutarhaoppilaitokselle viertietokeskuksen perustamiseen

351 Rätty ym.: Määrärahan osoittamisesta kirjailija Väinö Linnan Reitin säilyttämiseen ja kunnostamiseen

352 Rätty ym.: Määrärahan osoittamisesta Padasjoen kestävä kehityksen projektin toteuttamiseen

353 Rönholm ym.: Määrärahan osoittamisesta Naantalın musiikkijuhlien avustamiseen

354 Saastamoinen: Määrärahan osoittamisesta tanssileiritoiminnan tukemiseen

355 Saastamoinen ym.: Lenin-museolle ehdotetun määrärahan poistamisesta

356 Savolainen ym.: Määrärahan osoittamisesta puolustusvoimien elektroniikkakeskuksen perustamiseen Riihimäelle

357 Savolainen ym.: Määrärahan osoittamisesta vesijohdon rakentamiseen Hausjärvellä Hikiältä Oittiin

358 Seivästö: Määrärahan osoittamisesta Lounais-Suomen Nivel ry:n toiminnan tukemiseen

359 Skinnari ym.: Määrärahan osoittamisesta Kymijoen kanavaselvityksen jatkamiseen

360 Skinnari ym.: Määrärahan osoittamisesta Päijänteen kansallispuiston maanhankintoihin

361 Stenius-Kaukonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampereen — Helsingin rataosan nopeustason nostamiseen

362 Stenius-Kaukonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Valtion teknillisen tutkimuskeskuksen toimitalo III:n rakentamiseen Tampereella

363 Stenius-Kaukonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Tampereen aluetyöterveyslaitokselle ammattiryhmäkohtaisiin työpaikkaselvityksiin

364 Stenius-Kaukonen ym.: Työttömien eläkkeellepääsyn helpottamisen aiheuttamasta työttömyyskassoille osoitetun valtionosuuden vähentämisestä

365 Stenius-Kaukonen ym.: Sairausvakuutusrahastolle suoritettavan takuusuorituksen vähentämisestä

366 Stenius-Kaukonen ym.: Määrärahan osoittamisesta työsuojeluviiikon valtionavustukseen

367 Stenius-Kaukonen ym.: Määrärahan osoittamisesta työvoimapolitiiseen aikuiskoulutukseen

368 Stenius-Kaukonen ym.: Määrärahan osoittamisesta ympäristön tutkimukseen, suunnitteluun ja valvontaan

369 Stenius-Kaukonen ym.: Määrärahan osoittamisesta luonnonsuojelualueiden talonrakennustöihin

370 Suhola ym.: Määrärahojen osoittamisesta Keiteleén kanavasiltojen rakennustöiden aloittamiseksi

371 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta invalidien autoveron palautusoikeuden budjettiperusteiseksi laajentamiseksi

372 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta autoveron palautusoikeuden ulottamiseksi sydän- ja astmapotilaisiin

373 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Heinäsuon paikallistien n:o 12317 päällysteen uusimiseen

374 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 1821 peruskorjauksen jatkamiseen Kaksikerran järven ympäri kulkevalla osuudella

375 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta matkustuskustannusten alentamiseen linja-autoliikenteessä

376 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta lääkärin määräämien vitamiini- ja hivenainevalmisteiden korvaamiseen sairausvakuutuksen kautta

377 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta ylimääräisen rintamaliisan budjettiperusteiseen korottamiseen

378 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta rintamaveteraanieläkkeiden budjettiperusteiseen korottamiseen

379 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta ikääntyneiden sotainvalidien kuntoutuksen tehostamiseen

380 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta valtionavustuksena veteraanijärjestöille

381 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta sotalleskien sosiaali-etuukien parantamiseen

382 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta lasten päivähoiton turvaamiseksi

383 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta lasten syöpäsairauksien hoidon tehostamiseen

384 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta työvoimapolitiikan tehostamiseksi tarvittaviin palkkakustannuksiin

385 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Pidä Saaristo Siistinä ry:n valtionapuun

386 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta ASP-säästöpalkkion korottamiseen

387 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta korkotukeen asuntovelallisille

388 Suhonen ym.: Määrärahan osoittamisesta Turun seudun asuntopulan poistamiseen

389 Taina: Eräiden alkoholijuomien raaka-aineiden hinnanerokorvauksiin ehdotetun määrärahan poistamisesta

390 Tennilä: Määrärahan osoittamisesta lasten satumaan rakentamiseen Joulumaan yhteyteen

391 Tennilä ym.: Määrärahan osoittamisesta Kemin sataman kehittämiseen

392 Tennilä ym.: Määrärahan osoittamisesta rautatien rakentamiseksi Sallasta Murmanskiin

393 Tennilä ym.: Määrärahan osoittamisesta pienyritysten tukemiseen vaikeimmilla työttömyysalueilla

394 Tennilä ym.: Määrärahan osoittamisesta työttömyyspäivärahan perusosan budjettiperusteiseen korottamiseen

395 Tennilä ym.: Määrärahan osoittamisesta työllisyysperusteisten investointien lisäämiseen vaikeimmilla työttömyysalueilla

396 Toivonen: Määrärahan osoittamisesta laitehankintoihin Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskuksen ympäristöyksikön opetuslaboratoriolle

397 Tuomioja ym.: Ulkoasiainhallinnon talonrakennuksiin ehdotetun määrärahan poistamisesta

398 Tuomioja ym.: Määrärahan osoittamisesta YK:n pakolaisjärjestöjen tukemiseen

399 Tykkyläinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuopion yliopiston A. I. Virtanen -instituutin laitehankinta- ja henkilöstömenoihin

400 Tykkyläinen ym.: Määrärahan osoittamisesta Kuopion Snellman-Instituutin julkaisutoimintaan

401 Tykkyläinen ym.: Määrärahan osoittamisesta alppilajien kilpailu- ja valmennuskeskuksen toteuttamiseen Nilsissä

402 Törnqvist ym.: Määrärahan osoittamisesta Niiralan tullitalon rakentamiseen

403 Törnqvist: Rahoitusmarkkinoiden vakauttamiseen ehdotetun määrärahan vähentämisestä

404 Törnqvist: Määrärahan osoittamisesta Lieksan Vaskiviikkojen toiminnan turvaamiseksi

405 Törnqvist: Määrärahan osoittamisesta Pielisen ulkomuseotoiminnan turvaamiseksi

406 Törnqvist: Määrärahan osoittamisesta Loma-Kolin ja Kolin kylän alueen keskitetyn vesihuollon toteuttamiseen

407 Törnqvist: Määrärahan osoittamisesta Loma-Kolin ja Purnulahden kaava-alueiden vesihuollon toteuttamiseen

408 Törnqvist: Määrärahan osoittamisesta Pohjois-Karjalan tiepiirille tiehankkeiden toteuttamiseen

409 Törnqvist: Määrärahan osoittamisesta Nurmeksen — Kontiomäen rataosan perusparantamiseen

410 Törnqvist: Määrärahan osoittamisesta Enso-Gutzeit Oy:n Pankkosken tehtaan toiminnan turvaamiseen

411 Törnqvist: Määrärahan osoittamisesta biosfäärialueiden ja ilmastotaseen perustamiseen Lieksaan

412 Törnqvist ym.: Määrärahan osoittamisesta Kolin opastuskeskuksen rakentamiseen

413 Ukkola: Liikunnan ja nuorisonkasvatustyön tukemiseen ehdotetun määrärahan poistamisesta

414 Ukkola: Kuluttajavirastolle ehdotettujen määrärahojen siirtämisestä kilpailuvirastolle

415 Ukkola: Kuluttajavalituslautakunnalle ehdotetun määrärahan siirtämisestä kilpailuvirastolle

416 Ukkola: Määrärahan osoittamisesta kilpailuvirastolle

417 Ukkola: Elintarvikevirastolle ehdotetun määrärahan siirtämisestä kilpailuvirastolle

418 Ukkola: Kuluttaja-asiamiehen toimistolle ehdotetun määrärahan siirtämisestä kilpailuvirastolle

419 Ukkola: Kuluttajatutkimuskeskukselle ehdotetun määrärahan siirtämisestä kilpailuvirastolle

420 Urpilainen: Määrärahan osoittamisesta Maatalouden tutkimuskeskuksen Toholammin yksikön kehittämiseen

421 Urpilainen: Määrärahan osoittamisesta Kemiran Kokkolan lannoitehtaan toiminnan jatkamiseksi

422 Urpilainen: Määrärahan osoittamisesta kotimaisia polttoaineita käyttävän Vetelin Patanan voimalaitoksen rakentamisselvityksiin

423 Wahlström ym.: Määrärahan osoittamisesta YK:n sosiaalisen kehityksen ohjelmiin

424 Wahlström ym.: Määrärahan osoittamisesta kansalais- ja lähetysjärjestöjen kehitysyhteistyöhön

425 Vanhanen: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 132 liikenneturvallisuusjärjestelyjen parantamiseksi Klaukkalassa

426 Varpasuo ym.: Määrärahan osoittamisesta Uudenmaan tiepiirille yleisten teiden perustienpitoon

427 Vehkaoja: Korkeakoulujen tuloarvion vähentämisestä valtion harjoittelukoulujen lukukausimaksuja vastaavalla määrällä

428 Vehkaoja ym.: Alioikeuksien palkkakustannuksiin ehdotetun määrärahan vähentämisestä

429 Vehkaoja: Sisäasiainministeriön toimintamenoihin osoitetun määrärahan vähentämisestä

430 Vehkaoja: Määrärahan osoittamisesta läänin kehittämisrahaan

431 Vehkaoja: Määrärahan osoittamisesta valtion yleissivistävien oppilaitosten lukiodien lukukausimaksujen poistamisesta aiheutuvaan vajeeseen

432 Vehkaoja: Määrärahan osoittamisesta valtion ammatillisten oppilaitosten lukukausimaksujen poistamisesta aiheutuvaan vajeeseen

433 Vehkaoja: Ammattikorkeakoulukokeilun aloittamisesta Vaasassa ja Lapualla

434 Vehkaoja: Määrärahan osoittamisesta Vaasan kaupunginteatterin rakentamiseen

435 Vehkaoja: Määrärahan osoittamisesta eräiden alennusten myöntämiseksi rautatielippujen hinnoista

436 Vehkaoja: Määrärahan osoittamisesta Suupohjan radan peruskorjaukseen

437 Vehkaoja: Määrärahan osoittamisesta Vaasan — Seinäjoen radan sähköistämiseen

438 Viljamaa ym.: Määrärahan osoittamisesta Keski-Suomen kotitalousopettajaopiston lisärakennuksen rakentamiseen

439 Viljamaa ym.: Määrärahojen osoittamisesta Jyväskylän vesihuollon kehittämiseen

440 Vistbacka: Määrärahan osoittamisesta rajanylityspaikan avaamiseksi Uukuniemelle

441 Vistbacka: Määrärahan osoittamisesta Alajärven Kirkkolahden kunnostamiseen

442 Vistbacka: Määrärahan osoittamisesta Patanan- ja Räytinginjärvien kunnostamiseen

443 Vistbacka: Määrärahan osoittamisesta Ullavan yläasteen rakentamiseen

444 Vistbacka: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 706 perusparantamiseen välillä Viranperä — Suokonmäki

445 Vistbacka: Määrärahan osoittamisesta maantien n:o 752 peruskorjaukseen välillä Perho — Salamajärvi

446 Vistbacka: Määrärahan osoittamisesta Tarnalan ja Sorokulman välisen maantien parantamiseen Saaren kunnassa

447 Vistbacka: Määrärahan osoittamisesta Etelä-Pohjanmaan rautatieverkoston kehittämiseen

448 Vistbacka: Määrärahan osoittamisesta Veteliin suunnitellun voimalaitoksen perustamiskustannuksiin

449 Vistbacka: Määrärahojen osoittamisesta haja-asutusalueiden vähittäiskaupan tukemiseen

450 Vistbacka: Määrärahan osoittamisesta Kemira Oy:n Kokkolan lanotetehtaan toiminnan jatkamiseen

451 Vistbacka: Määrärahan osoittamisesta palkkaan rinnastettavien alihankkijasaatavien budjettiperusteiseen maksamiseen konkurssitapauksissa

452 Vistbacka: Määrärahan osoittamisesta Selin kierrätyskeskuksen toiminnan tukemiseen

453 Vuorensola ym.: Määrärahan osoittamisesta moottoritien jatkorakentamiseen Iittalasta Kuljuun

454 Vuorensola: Määrärahan osoittamisesta syöpäpotilaiden lomatoiminnan tukemiseen

455 Vähäkangas ym.: Määrärahan osoittamisesta asunto-olojen kehittämismisrahastoon

456 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Kuusankosken virastotalon peruskorjaukseen

457 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta ns. Salpa-linjan linnoitusketjun kunnostamiseen turistikohdeeksi

458 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Kaipiaisten siirtoviemärin ja yhdysvesijohdon rakentamiseen Anjalankoskella ja Valkealassa

459 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta suomalaisten luonnonkalojen istutuksiin itäisen Suomenlahden rannikovesiin

460 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Lupinlahteen johtavan Pappilansalmen perkaamiseen

461 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta valtatie n:o 7 jatkorakentamisen suunnitteluun Haminan Tervasaaren kohdalla

462 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Pitkänkosken — Miehikkälän paikallistien n:o 14736 perusparantamiseen

463 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta jalankulku- ja pyörätien rakentamiseen Tavastilan — Ylänummen maantielle n:o 3582

464 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta kantatien n:o 61 parantamisen suunnitteluun välillä Vehkalahti — Luumäki

465 Vähänäkki ym.: Määrärahan osoittamisesta kokonaisvaltaisen tarveselvityksen suorittamiseksi HELI-radan suuntavaihtoehtoista

466 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Anjalankosken autokatsastusaseman rakentamiseen

467 Vähänäkki: Määrärahan osoittamisesta Pyhtään Kaunissaaren reitti- ja vierasvenesataman II rakennusvaiheen toteuttamiseen

Kolmas käsittely:		S.		S.
2) Ehdotus laiksi Suomen Hallitusmuodon 36 a §:n muuttamisesta	3660		9) Ehdotus laiksi työllisyyslain 26 §:n muuttamisesta	3676
Lakialoite n:o 22			Hallituksen esitys n:o 112	
Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9			Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 4	
3) Ehdotus laiksi tilauslento-verosta	3664		10) Ehdotus laiksi rakennuslain 136 a §:n kumoamisesta	„
Hallituksen esitys n:o 143			Hallituksen esitys n:o 159	
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 44			Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 8	
4) Ehdotukset laeiksi kunnallislain muuttamisesta ja kuntajaosta annetun lain muuttamisesta	3665		Pöydällepanoa varten esitellään:	
Hallituksen esitys n:o 70			11) Liikennevaliokunnan mietintö n:o 4 hallituksen esityksestä laiksi tieliikennelain muuttamisesta (HE 149)	3677
Lakialoitteet n:ot 11 ja 24			12) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 27 hallituksen esityksestä työntekijäin eläkemaksua koskevaksi lainsäädännöksi (HE 230/1991 vp).....	„
Toivomusaloitteet n:ot 206 ja 237/1991 vp sekä 49			13) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 30 hallituksen esityksestä laeiksi lääkelain muuttamisesta ja sairausvakuutuslain 5 a ja 9 §:n muuttamisesta (HE 118)	„
Hallintovaliokunnan mietintö n:o 8			14) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 31 hallituksen esityksestä laeiksi kunnallisten luottamushenkilöiden eläkelain kumoamisesta sekä kunnallisten viranhaltijoiden ja työntekijäin eläkelain muuttamisesta (HE 166)	„
Ensimmäinen käsittely:			15) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 32 hallituksen esityksestä laiksi lasten kotihoidon tuesta annetun lain muuttamisesta sekä lasten kotihoidon tuesta annetun lain ja lasten päivähoitosta annetun lain 11 a §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 173)	„
5) Ehdotukset laeiksi oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n muuttamisesta ja asianajajista annetun lain muuttamisesta	3675		16) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 33 hallituksen esityksestä laiksi aikuisten järjestelmällisen hammashuollon toimeenpanon siirtämisestä (HE 199)	„
Hallituksen esitys n:o 56			17) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 34 hallituksen esityksestä laeiksi	
Lakivaliokunnan mietintö n:o 7				
6) Ehdotus laiksi kansainvälisistä kehitysluotoista annetun lain kumoamisesta	„			
Hallituksen esitys n:o 10				
Ulkosaainvaliokunnan mietintö n:o 15				
7) Ehdotus laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 46 §:n muuttamisesta	„			
Hallituksen esitys n:o 126				
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 28				
8) Ehdotus laiksi maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta	3676			
Hallituksen esitys n:o 175				
Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 29				

eräiden terveydenhuollon ammattien harjoittamista koskevien lakien muuttamisesta (HE 107)

18) Talousvaliokunnan mietintö n:o 30 hallituksen esityksestä laiksi energia-avustuksista annetun lain 3 ja 4 §:n muuttamisesta (HE 153)

19) Talousvaliokunnan mietintö n:o 31 hallituksen esityksestä laiksi Kera Oy -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain muuttamisesta (HE 198)

20) Talousvaliokunnan mietintö n:o 32 hallituksen esityksestä laeiksi huoltovarmuuden turvaamisesta sekä turvavarastolain, tuontipolttoaineiden velvoitevarastointilain ja varmuusvarastointimaksusta annetun lain 1 ja 5 §:n muuttamisesta (HE 105)

21) Talousvaliokunnan mietintö n:o 33 hallituksen esityksestä laeiksi talletuspankkien toiminnasta annetun lain, liikepankkilain ja elinkeinotulon verottamisesta annetun lain muuttamisesta (HE 116)

22) Talousvaliokunnan mietintö n:o 34 hallituksen esityksestä laiksi valtion varausrahastosta annetun lain muuttamisesta (HE 138)

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

Nimenhuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aho E., Alaranta, Alho, Anttila S.-L., Halonen, Jouppila, Juhantalo, Kalli, Kalliomäki, Koistinen, Kuittinen, Laurila, Lindroos, Lipponen, Morri, Mäki-Hakola, Nikula, Nyby, Ojala O., Pokka, Polvi, Pura, Rehn E., Rimmi, Röntynen, Suhola, Turunen, Väistö ja Väyrynen.

Nimenhuudon jälkeen ilmoittautuvat edustajat Alho, Lindroos, Mäki-Hakola, Pura, Kalliomäki, Suhola, Aho E., Ojala O., Halonen ja Polvi.

S. Ilmoitusasiat:

3677 Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä sairauden vuoksi edustajat Laurila ja Lipponen, virkatehtävien vuoksi edustajat S.-L. Anttila, M. Laukkanen, Pokka ja Väyrynen sekä yksityisasioiden vuoksi edustajat Halonen, Juhantalo, Kalli, Koistinen, Kuittinen, O. Ojala, Polvi, E. Rehn ja Rimmi sekä tämän kuun 16 päivään sairauden vuoksi edustajat Alaranta ja Turunen sekä yksityisasioiden vuoksi ed. Väistö.

Uusia hallituksen esityksiä

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että tasavallan presidentin kirjelmän ohella kuluvan lokakuun 9 päivästä ovat eduskunnalle saapuneet hallituksen esitykset n:ot 210, 212, 214, 215 ja 219—227, jotka nyt on edustajille jaettu.

Eduskunnan tietoon saatettu valtioneuvoston päätös

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että siinä tarkoituksessa kuin kustannustason nousun ehkäisemisestä eräissä tapauksissa 5 päivänä huhtikuuta 1974 annetun lain 3 §:ssä on säädetty, on eduskunnalle, puhemiehelle osoitettuna, saapunut 1 päivänä lokakuuta 1992 annettu

Valtioneuvoston päätös sokerin tuontimaksun väliaikaisesta muuttamisesta.

Tämä valtioneuvoston päätös on nyt saatettu eduskunnan tietoon jakamalla se edustajille.

Kirjalliset kysymykset

P u h e m i e s : Ilmoitetaan, että eduskunnalle ovat, puhemiehelle osoitettuna, saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 363, 365, 367, 372, 374, 375, 388, 406 ja 434. Nämä kysymykset vastauksineen on nyt jaettu edustajille.

Puhemies: Täysistunto keskeytetään äänentoistolaitteissa olevan vian takia. Istuntoa jatketaan kello 14.45.

Täysistunto keskeytetään kello 14.14.

Täysistuntoa jatketaan

kello 14.45.

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

Edustajat Alho, Lindroos, Mäki-Hakola, Pura ja Kalliomäki merkitään läsnä oleviksi.

Puhemies: Ilmoitan, että äänentoistolaitteissa olevan vian vuoksi kaikki puheet pidetään puhujakorokkeilta.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Talousarvioaloitteet n:ot 1—467

lähetetään puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti valtiovarainvaliokuntaan.

2) Ehdotus laiksi Suomen Hallitusmuodon 36 a §:n muuttamisesta

Kolmas käsittely

Lakialoite n:o 22

Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 9

Keskustelu:

Ed. Tiuri: Herra puhemies! Tässä asiassa on kysymys 167 kansanedustajan allekirjoittamasta esityksestä, jossa toivottiin, että perustuslakiin saataisiin muutos, jonka mukaan tulevaisuuden asioita voidaan eduskunnassa käsitellä aina hallituksen aloitettua hallituksen antaman tulevaisuuden suunnitelmien selonteon perusteella.

Nyt perustuslakivaliokunta on kuitenkin todennut, että esityksessä on joitakin puutteita, ja on esittänyt sen hylkäämistä samalla tavalla kuin eduskunta viimeksi päätti, ettei sitä hyväksytä. Haluaisin kuitenkin todeta, että perustuslakiva-

liokunnan mietinnössään sanotaan, että "on tarpeen käydä eduskunnassa keskustelua, joka koskee yhteiskunnan pitkän aikavälin tulevaisuutta, koska maailma on hyvin nopeassa kehitystilassa ja monimutkaistuu jatkuvasti." Siitä syystä hieman hämmästyttää, että perustuslakivaliokunta kuitenkin katsoo, ettei tämän tarvitse olla normaalia, vaan riittää, että jos hallitus on kiinnostunut antamaan selonteon, niin se voi sen tehdä.

Perustuslakivaliokunnan mukaan olisi, jos aloite olisi toteutettu, mahdollista, että saman vaalikauden aikana eduskunnassa käytäisiin useitakin tulevaisuuskeskusteluja. Sekään ei varmasti olisi haitaksi. Jos hallitus vaihtuu, niin varmaan tulevaisuuden näkymätkin jonkin verran vaihtuvat, mihin suuntaan hallitus pyrkii pitkällä tähtäyksellä. Se ei olisi sinänsä haitta.

Toinen asia, mistä perustuslakivaliokunta huomauttaa, on se, että kun hallitus on suurella vaivalla vaalien tai muun neuvottelutilanteen jälkeen saatu muodostetuksi, niin sillä ei olisi pikaisesti annettavissa pitkän aikavälin selontekoa. Siinä suhteessa minusta tuntuu kuitenkin kummalliselta, että hallitus voi laatia hallitusohjelman, mutta se ei tiedä, mihin se pyrkii pitkällä tähtäyksellä. Kyllä varmasti hallitusohjelmaa varten täytyy miettiä, mihin halutaan mennä. Tämä selitys perustuslakivaliokunnan lausunnossa ei ainakaan pidä.

Tässä vielä ihmetellään sitä, voiko valtioneuvosto yleensä antaa eduskunnalle suunnitelman, joka selvästi koskee valtioneuvoston toimikautta pidemmälle ulottuvaa aikaa. Tämä on aivan sama asia. Kyllähän valtioneuvoston täytyy tietää, mihin se pyrkii pitkällä tähtäyksellä, jotta se voisi tehdä järkeviä päätöksiä lyhyemmällä aikavälillä.

Nyt kuitenkin perustuslakivaliokunta suosittelee, että ainakin tämä hallitus antaisi tällaisen selonteon eduskunnalle, ja sitä nyt jäädään odottamaan. Tässä vaiheessa toteaisin, että 21 päivänä lokakuuta Tutkijoiden ja kansanedustajien seura järjestää seminaarin, jossa kuullaan tulevaisuuden suunnitelmista pääministeriä, opetusministeriä, ympäristöministeriä ja kauppa- ja teollisuusministeriä. Siihen käytetään aamupäivä, ja toivon, että ne, jotka ovat kiinnostuneita tulevaisuudesta ja siitä, miten hallitus näkee tulevaisuuden, tulevat tuohon tilaisuuteen.

Koska tällainen käytäntö, että tulevaisuudesta voidaan eduskunnassa puhua, on aivan järkevä, ehdotan, että kuitenkin eduskunta hyväksyisi

seuraavan lausuman: "Eduskunta edellyttää, että hallitus, annettuaan eduskunnalle perustuslakivaliokunnan mietinnössä mainitun pitkän tähtäyksen tulevaisuutta koskevan selonteon, pohtii sen käsittelystä saadun kokemuksen valossa mahdollisuuksia aikaansaada velvoittavat säännökset vastaavan selonteon tuomisesta eduskunnalle vähintään kerran kunkin vaalikauden aikana."

Ed. Suhola merkitään läsnä olevaksi.

Ed. P a l o h e i m o : Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Tiurin ehdottama lausumaa seuraavien perustein:

Kun lakialoite aikanaan tehtiin, osoittautui, että eduskunnassa on hyvin voimakas tahto aika ajoin päästä irti päivänpoliittisesta, hyvin fragmentaarista ja pinnallisesta keskustelusta ja pohtia syvällisemmin maan tulevaisuuden kysymyksiä pitkällä tähtäyksellä. Sitten ryhdyttiin miettimään, millä tavoin tällainen keskustelu voitaisiin saada aikaan. Aluksi joukko kansanedustajia esitti puhemiehelle, että kerran vuodessa järjestettäisiin istuntosalissa päiväjärjestyksen ulkopuolella tällainen keskustelu. Mutta koska se ei kuulu valtiopäiväjärjestykseen, puhemies katsoi, että on parempi järjestää keskustelu eduskunnan auditoriossa, jos sellaiseen on tarvetta. Tällä perusteella Tutkijoiden ja kansanedustajien seura Tutkas järjestääkin ensi viikon keskiviikkona eduskunnan auditoriossa tällaisen pitkän tähtäyksen tulevaisuuden keskustelun, joka on avoin kaikille kansalaisille.

Joka tapauksessa näyttää siltä, että eduskunnassa olisi laajemminkin kiinnostusta tämän tyyppisille keskusteluille seuraavina vuosinakin. Siitä syystä tämä lakialoite, joka nyt on käsitte- lyn alaisena, aikanaan tehtiin.

Pitkän tähtäyksen tulevaisuuskeskustelu ei tietysti mene yksityiskohtiin samalla tavoin kuin hallituksen ohjelmaperissa mennään. Pitkän tähtäyksen tulevaisuuden suunnitelman kysymyksiä olisivat esimerkiksi väestön kehitys maassa, mitä sille aiotaan tehdä, mitä sille voidaan tehdä, miten siihen voidaan lakisääteisesti vaikuttaa, ympäristömme tavoitteet, jotka liittyvät aluepolitiikkaan ja siihen, mihin paikkoihin maassa väestö asettuu pitkällä tähtäyksellä asumaan ja mihin näissä suhteissa pyritään, liittyen edellisiin myös koulutuksen perimmäiset tarkoitukset ja valinnat, sosiaalipolitiikan päämäärät

pitkällä tähtäyksellä ja tekniikan ja tutkimuksen periaatteelliset valinnat.

Näin ollen pitkän tähtäyksen suunnitelma ei ole yhtä yksityiskohtainen kuin hallitusohjelma, vaan sen pitäisi olla irti päivänpolitiikasta. Siitä syystä on erittäin johdonmukaista, että kun tällainen eduskuntaan tuotaisiin, niin se tuotaisiin hallitusohjelman yhteydessä eräällä tavalla sen taustapaperina.

Kun perustuslakivaliokunta pohti tätä kysymystä, se ei tarttunut suinkaan periaatteisiin ja tavoitteisiin, joista oltiin ilmeisesti yksimielisiä. Alun perinhan tämän lakialoitteen allekirjoitti 167 kansanedustajaa, mm. kaikki perustuslakivaliokunnan jäsenet. Sen sijaan oltiin epävarmoja siitä, oliko esitetty muoto paras mahdollinen, ja haluttiin, että siihen voitaisiin ehkä tehdä joitakin korjauksia. Tietääkseni erityisesti kiinnitettiin huomiota sanaan suunnitelma, jonka katsottiin olevan liian sitova ja viittaavan esimerkiksi suunnitelmatalouteen. Haluaisin painokkaasti sanoa, että sanalla suunnitelma ei tietysti ole mitään tekemistä suunnitelmatalouden kanssa, vaan suunnitelma on vain ajatus siitä, mihin tulevaisuudessa tähdätään. Suunnitelma on parempi kuin ennuste, koska suunnitelma sisältää aktiivisen otteen asioiden kulkuun. Se on myös parempi kuin tavoite, koska se sisältää myös tien, millä tavoitteeseen edetään.

Kuten sanottu, ensi keskiviikkona Tutkas eduskunnan auditoriossa järjestää tämän tyyppisen keskustelutilaisuuden joka on eräänlaista kuivaharjoittelua sille menettelylle, jonka perustuslakivaliokunta on mietinnössään esittänyt. Perustuslakivaliokuntahan on mietinnössään esittänyt, että tämän vaalikauden aikana hallitus toisi eduskuntaan selontekona pitkän tähtäyksen tulevaisuuden suunnitelman, josta käytäisiin keskustelu täällä salissa. Kun nämä on käyty, ensi viikon Tutkaksen keskustelu ja tuleva selontekokeskustelu, jota mietinnössä edellytetään, olisi syytä kuitenkin jollain tavoin varmistaa se, että menettelystä tulisi rutiininomainen eduskunnassa ja että ainakin kerran vaalikaudessa voitaisiin käydä pitkän tähtäyksen tulevaisuutta käsittelevä keskustelu eduskunnan istuntosalissa.

Kaikkein luonnollisinta olisi, että sellainen keskustelu käytäisiin hallituksen ohjelmaperin esittelyn yhteydessä. Tämä siitä syystä, että muussa tapauksessa pitkän tähtäyksen tulevaisuuden näkymiä koskeva keskustelu helposti jää irralliseksi eikä sillä ole yhtymäkohtaa päivänpolitiikkaan. Jos tällainen keskustelu kuitenkin

käydään samassa yhteydessä kuin hallituksen ohjelmapaperia koskeva keskustelu, sillä on välitön yhteys päivänpolitiikkaan ja siitä voidaan tehdä välittömiä konkreettisia johtopäätöksiä. Siitä syystä, olipa se sitten nykyinen tai mahdollisesti vaihtuva hallitus, joka tämän selonteon tuo eduskuntaan tällä vaalikaudella, on syytä sen jälkeen vakavasti harkita sitä, että noudatettaisiin lakialoitteen alkuperäistä muotoa ja pyritäisiin siihen, että aina hallituksen vaihtuessa sen ohjelmapaperin yhteydessä tuotaisiin taustapaperina tällainen pitkän tähtäyksen näkymiä ja tavoitteita erittelevä suunnitelma eduskunnan käsiteltäväksi.

Ed. E. Aho merkitään läsnä olevaksi.

Ed. L a i n e : Herra puhemies! Tulevaisuuden ennustaminen ja suunnitteleminen saattaa olla yhtä vaikeaa ja siinä voi epäonnistua samalla tapaa kuin eduskunnan äänentoistolaitteiden osalta. Se ei nyt kuitenkaan ole aiheeni, mutta viittaan siihen.

Kuten ed. Tiuri totesi, ed. Paloheimon lakialoitteen allekirjoitti 167 edustajaa, mutta toisesa käsittelyssä hänen aloitettaan tuki vain muutama edustaja. Tässä tapauksessa voidaan sanoa, että moni edustaja muutti mielensä. Useimmissa tapauksissa lienee kuitenkin kysymys siitä, että allekirjoittaessaan aloitteen allekirjoittaja ei lue tekstiä tai mieti aloitteen toteutumismahdollisuuksia ja sen toteutumisen seurauksia. Ehkä hyvinkin moni ed. Paloheimon aloitteen allekirjoittajista on lisäinformaation saannin jälkeen tullut todella toisiin aatoksiin.

En ole aikaisemmin tämän asian yhteydessä käyttänyt varsinaista asiasisältöön puuttuvaa puheenvuoroa enkä nytkään puutu asiaan pitempään. Sanon vain tässä yhteydessä, että olen kyllä kaikissa vaiheissa tukenut ed. Paloheimon aloitetta, myös perustuslakivaliokunnassa, jossa muistaakseni ed. Nikulan ohella olin ainoa, joka loppuun saakka puolustin ed. Paloheimon aloitetta.

Nyt ed. Tiuri on tehnyt perustelulausumaehdotuksen, ja vaikka minusta nyt hieman tuntuu, että tämä on eräänlaista käsienspesua sen jälkeen, kun useimmat allekirjoittajat äänestivät aloitetta vastaan, ja vaikka ed. Tiurin kaikki perustelut eivät ainakaan minua miellyttäneet tai vakuuttaneet, tulen äänestämään perustelulausuman puolesta.

Ed. K a a r i l a h t i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluaisin ed. Laineelle todeta, että perustuslakivaliokunnassa, kun tätä asiaa käsiteltiin, kantanani ei ollut vastustaa itse lakialoitteen perusteluita.

Mutta kun ed. Ensio Laine toi esille, että edustajat eivät lue lakialoitteita eivätkä niiden perusteluita, koska äänestävät sitten kuitenkin kyseistä lakialoitetta vastaan, ymmärtääkseni valiokuntien työskentelyn merkitys on nimenomaan kuulla asiantuntijoita ja saada selvityksiä lakiesityksen teknillisistä ongelmakohdista ja sen toteuttamiskelpoisuudesta. Näin myös perustuslakivaliokunnassa asian yhteydessä kävi ilmi, että sana ”viivytyksettä” on melko ongelmallinen.

Niihin perusteluihin en voi yhtyä, joita ed. Paloheimo täällä toi esille, että selonteko, niin tarpeellinen kuin se onkin ja jota tulen kannattamaan ed. Tiurin ponsiesityksessä, tuotaisiin hallitusohjelman yhteydessä. Käytännössä tiedämme, että hallitusohjelma rukataan muutamassa päivässä. Jos se vaatisi taakseen tällaista perusteellista selontekoa, niin emme voi edellyttää hallitusohjelmalta, että se annetaan eduskunnalle viivytyksettä.

Ed. A i t t o n i e m i : Herra puhemies! Ensinäkin ihmettelen, mihin hukkuivat ne 14 miljoonaa, jotka tämän salin äänentoistoon käytettiin. Tämä systeemi on toiminut koko ajan huommin kuin vanhempi systeemi.

Mutta, herra puhemies, varsinaiseen asiaan haluan puuttua myöskin. Ed. Paloheimon aloite, perustuslakivaliokunnan mietintö ja ed. Tiurin ponsi tietysti tällaisena harvinaisena yhdistelmänä parlamentarismissa ehkä täyttävät jossain määrin sen, mitä ed. Paloheimo on aloitteessaan tarkoittanut. 167 nimen kerääminen lakialoitteeseen on kuitenkin niin suurenmoinen työ, että siitä täytyy ed. Paloheimolle erityisesti nostaa hattua siitä huolimatta, että se ei johtanutkaan sellaiseen tulokseen kuin hän tarkoitti. Tämän asian käsittely on irvikuva parlamentarismista. Jos lakialoitteessa on 167 nimeä, mikä täyttää kaikki enemmistövaatimukset hallitusmuodon mukaisesti, siitä huolimatta tehdään ketju, jossa on aloite, perustuslakivaliokunnan mietintö ja ponsi.

Tämä ponsi varmasti täällä hyväksytään, koska se on tullut tietyltä taholta. Seuraavassa vaiheessa kansanedustajat alkavat miettiä, mitä he oikein todella tarkoittivat, kun he äänestivät ponnin puolesta. Julkinen sana on hirmuisen kiinnostunut myöskin asiasta, ja sitä aletaan

valtiosalin käytävillä sitten setviä, mikä oli ponnen tarkoitus. Seuraavaksi kokoontuu Nikulan komitea, joka selvittelee sitä, mitä ponnessa oikein todella tarkoitettiin, kuten presidentin vallan suhteen ed. Helteen ponnella aikanaan.

Tällaista tämä ponsitehtailu on, eli tämä on parlamentarismien surkuhupaisaa hiekkalaatikoleikkittelyä: ehdotus, mietintö ja ponsi. Onko vastaavaa ollut koskaan suomalaisessa parlamentarismissa, jos aloitteen takana on 167 nimeä? Täytyy todella sanoa, että pitää vähän katsoa, mihin nimensä laittaa, jos sitä ei täällä eduskunnassa myöskin viedä läpi. Nimittäin ed. Paloheimon lakialoitetta olisi voitu muuttaa lakitekstin osalta valiokunnassa sen mukaiseksi kuin tarkoitetaan ja tehdä siitä todella hyvä laki eikä tällaista ponsipelleilyä.

Kysymys oli vain siitä, että näin tärkeätä asiaa ei ed. Paloheimon piikkiin haluttu antaa, ei keinolla eikä millään. Se voidaan tuoda keittiön ovesta seuraavaksi sisään, mutta ei ed. Paloheimon nimellä. Tällaista systeemiä minä en hyväksy. Totta kai minä nyt äänestän ponnen puolesta, kun se on pienikin lohtu ed. Paloheimolle, ja nimenomaan siitä syystä.

Ed. S ä r k i j ä r v i: Herra puhemies! Aluksi todettakoon, että minäkin olen allekirjoittanut tuon aloitteen. Jos täällä kuuluu joitakin kriittisiä huomioita, ne kannattaa sekin seikka muistaa ymmärtää.

Ensinnäkin on aloitteista yleensäkin mielestäni syytä todeta, että niiden eräs tarkoitus on saada ei pelkästään varsinaista lakitekstimuutosta vaan myöskin jokin asia sillä tavalla keskusteluun, että erilaiset näkökohdat sen ympäriltä tulevat selviksi. Siksi aloitteiden tekijät eivät koskaan järjestä asiantuntijakuulemista ennen kuin tekevät aloitteensa, vaan se normaalissa proseduurissa tapahtuu tämän jälkeen. Jos se ei ole täysin turhaa, silloin silläkin täytyy olla jokin merkitys. Ja voi olla, että jokin aloite, jossa on paljon allekirjoittajia, ei tulekaan hyväksytyksi juuri siksi, että on kuultu asiantuntijoita.

Sitä täällä esitettyä näkemystä, että hallitus ei ehtisi tehdä tulevaisuussuunnitelmaa, pidän siinä mielessä huonona, että jokaisella itseään kunnioittavalla puolueella tietysti on selkeä näkemys siitä, mihin Suomen tulevaisuuden tulee perustua ja miltä se näyttää kunkin puolueen kannalta. Tuossa tuokiassa hallitusneuvottelujen yhteydessä toki voivat puolueiden asiantuntijat nittoa yhteen ne näkemykset, joita hallituksen takana on.

Mutta sen sijaan voidaan kysyä, onko kovin viisasta ajatella, että nimenomaan hallitus on se, joka tässä maassa kertoo, minne ollaan menossa, jos se toinen vaihtoehto olisi eduskunta. Aikoinaan eduskunnassa käytiin keskustelua tulevaisuuden valiokunnan perustamisesta. Siinä vaiheessa ei löytynyt riittävästi kansanedustajia, jotka olisivat olleet kiinnostuneita tulevaisuudesta, mutta tämä toki oli kaksi vaalikautta sitten, ja tilanne nyt näemmä on huomattavasti muuttunut.

Myös edellisen hallituksen aikana Suomeen ryhdyttiin keskitetysti puuhaamaan tulevaisuuden tutkimuksen järjestämistä akateemisella tasolla siten, että tuloksia voitaisiin käyttää hyväksi myös poliittisen päätöksenteon turvana. Tästä tosin ei vielä ole mitään kovin merkittäviä tuloksia saatu. Kuitenkin on aivan selvää, että tarvitaan jokin sellainen niin sanotusti tieteellisesti puolueeton organisaatio, joka pystyy kaivamaan esille vähän kaukaisempaan tulevaisuuteen liittyviä kysymyksiä. Hallinto-organisaatiomme on keskittynyt liian lyhyen tähtäyksen asioiden selvittelyyn.

Edelleen, jos pidetään hallitusta niin kovin tärkeänä tulevaisuuden näkökulmien esittäjänä, on syytä muistaa, että hallitukset istuvat itse asiassa verrattain lyhyen aikaa. Ja vaikka kansa ei kovasti muuttuisikaan, se sama kansa kuitenkin saattaa saada seuraavalta hallitukselta aivan erilaiset reseptit tulevaisuudelle. Ei ole oikein loogista ajatella, että suuret muutokset tulevaisuudessa seuraisivat pienistäkin äänestäjien valintojen muutoksista.

Sekä aloitteen tekemisen yhteydessä että muutenkin keskustelussa on korostunut talouden merkitys tulevaisuuden pohjana. On toki niin, että taloudelliset seikat ovat keskeisiä lyhyen ja keskipitkänkin tähtäyksen elintason ja myös eräänlaisen kehityksen nopeuden kannalta, mutta jos puhutaan vähänkin pitemmän tähtäyksen tulevaisuuden kuvasta, 10—20 vuodesta, on tärkeää myöskin se, minkälaisia laadullisia muutoksia syntyy. Tällaiset laadulliset muutokset eivät oikein voi kuulua yhden ainoan hallituksen tavoitteistoon.

Tosin voidaan sanoa perusteluna sille, miksi tällaisia laadullisia muutoksia ja näköaloja ei hallituksilla ole ollut eikä eduskuntakaan ole niitä tarvinnut tähän mennessä, että jos ei tiedä, minne on menossa, ei voi myöskään eksyä. Ja kukaanhan meistä ei koskaan haluaisi olla ek-syksissä.

Edustajat O. Ojala ja Halonen merkitään läsnä oleviksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Keskustelussa on ed. Tiuri ed. Paloheimon kannattamana ehdottanut perusteissa lausuttavaksi: "Eduskunta edellyttää, että hallitus, annettuaan eduskunnalle perustuslakivaliokunnan mietinnössä mainitun pitkän tähtäyksen tulevaisuutta koskevan selonteon, pohtii sen käsittelystä saadun kokemuksen valossa mahdollisuuksia aikaansaada velvoittavat säännökset vastaavan selonteon tuomisesta eduskunnalle vähintään kerran vaalikauden aikana."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekevänsä päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Nyt on päätettävä perustelulausumaehdotuksesta.

Äänestys ja päätös:

Mietintö "jaa", ed. Tiurin ehdotus "ei".

Puhemies: Äänestyksessä on annettu 54 jaa- ja 96 ei-ääntä, 5 tyhjää; poissa 44. (Koneään. 1)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Tiurin ehdotuksen.

Perustuslakivaliokunnan mietinnön toinen ponsi hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

Puhemies: Täysistunto keskeytetään ja sitä jatketaan kello 15.45.

Täysistunto keskeytetään kello 15.16.

Täysistuntoa jatketaan

kello 15.49.

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

3) Ehdotus laiksi tilauslentoverosta

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys n:o 143

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 44

Puhemies: Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelu:

Ed. Luukkainen: Arvoisa puhemies! Myös lentoliikenne pitäisi saada ympäristöverotuksen piiriin sen aiheuttamien ilmansaasteiden ja meluhaittojen takia, ja jotkut ovat jo ehtineet ihmetelläkin, miksen ole tämän tilauslentoveron yhteydessä tehnyt pontta tästä asiasta. Vastaus on yksinkertainen: Ponnelle ei ole sinänsä tarvetta, koska valiokunta hyväksyi näkemykseni yksimielisesti kannanottoonsa eli mietinnössään sanotaan, että "valiokunta pitää tärkeänä, että ympäristöverotusta kehitettäessä selvitetään, miten matkustamiseen voidaan kohdistaa ympäristöveroja erityisesti ilmansaaste- ja meluhaitat huomioon ottaen". Tämä on minusta selvä signaali eduskunnan tahdosta, ja edellytän, että hallitus myös näin toimii.

Ed. Aittomäki: Herra puhemies! Esitimme tilauslentoveroa koskevan lain toisen käsittelyn yhteydessä muutosta lakitekstiin, ja se hylättiin. Tosin oppositio äänesti esityksen puolesta, niin kuin tietysti hyviin tapoihin kuuluukin. Kuitenkin kun tämä käsittely tapahtui vähän erikoisessa järjestyksessä, yksityiskohtaisen käsittelyn yhteydessä ei voinut esitellä oikein tarpeeksi tätä asiaa, mikä oli tarkoituksemme, niin käytän muutaman sanan tästä asiasta.

Tilauslentoverohan on 200 markkaa lennolta ensi vuoden alusta, ja se koskee kaikkia tilauslentoja. On eräitä poikkeuksia toki, joita en lähde tässä luettelemaan.

Me esitimme lain 6 §:n 4 kohtaan muutosta, joka oli seuraavan sisältöinen: "Veroa ei ole suoritettava sellaisesta henkilöstä, jolle lääkäri on määrännyt matkan sairausvakuutuslain 9 §:ssä tarkoitetun sairauden hoitoon ja joka on

matkalipun luovutuksen yhteydessä esittänyt hänellä olevan sairausvakuutuskortissaan hoidon kohteena olevasta sairaudesta sairausvakuutusasetuksen 13 §:ssä mainittu merkintä.”

Tämä rajaaminen olisi ollut varsin helppo toteuttaa niiden ihmisten kohdalla, jotka joutuvat terveydellisistä syistä ja lääkärin määräyksellä tai suosituksesta ottamaan tällaisen matkan. Sellaisia sairauksia käsitykseni mukaan ovat eräät ihosairaudet, psoriasis ja vastaavat, joille etelän aurinko on terveydellisistä syistä välttämätöntä.

Mielestäni nämä henkilöt olisi pitänyt rajata tämän tilauslentoveron ulkopuolelle. Oppositio sen käsitti, mutta sydämetön Ahon hallitus ja sen tukijat tämän paatuneesta sydäimestään heittivät ulos eivätkä suhtautuneet tähän asiaan positiivisesti. Kysymyksessä ei ole markkamääräisesti varmasti suuri summa valtion tulojen vähennyksenä, vaan olisi ollut kysymys lähinnä oikeudenmukaisuudesta ja inhimillisyydestä. Näin on kuitenkin käynyt, mutta halusin täällä selvittää, mistä tuossa perjantain äänestyksessä oli kysymys. SMP ehdotti tällaista asiaa. Se meni täällä hallitusryhmien voimin nurin.

Nyt meidän tietyksi pitäisi esittää ponsi, että eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa tarkoin jne., jne. Mutta kun me tiedämme, mitä tämä ponsitehtailu on, ja jotta ei täytyisi komiteaa perustaa tutkimaan, mitä tämä ponsi todella tarkoitti, ed. Nikulan johdolla, niin kuin aikaisemmin täällä puheenvuorossani päivällä sanoin, niin me luovomme tällaisen ponnin esittämisestä.

Mutta heittäisin nyt erityisesti ed. Kääriäisen suuntaan ajatuksen. Minä tiedän, että hänellä on suuri ja vilpitön sydän ja monessa asiassa hän on ihmismielinen ihminen, mutta politiikan ja puolueen kova paine aiheuttaa sen, että hän ei aina ajatuksiaan saa esille ja tätä suurta sydäntään esiteltyä. Ehdotan siihen suuntaan, että jossakin vaiheessa voitaisiin tämän lain yhteydessä, jos sitä jatketaan, ottaa huomioon tällainen vähäinen ryhmä ihmisiä, jotka lääkärin määräyksestä lähtevät sairauttaan hoitamaan, jotta heidän ei tarvitsisi sitä 200:aa markkaa maksaa ylimääräisenä potilasmaksuna.

Ed. Polvi merkitään läsnä olevaksi.

Ed. Ala-Harja: Arvoisa puhemies! Ed. Aittoniemi ehdottaa, että todella lääkärin määräyksellä ulkomaille hoitoon lähetetyltä tämä vero poistettaisiin. Nyt tässä on tapahtunut ed.

Aittoniemelle ajatusvirhe. Yleensä tällaisissa lääkärin määräämissä hoidoissa ulkomaille — suurin osa on ihotauteihin liittyviä, niin kuin ed. Aittoniemi hyvin tiesikin, psoriasis on yleisin — kun tällainen lähete tehdään, kustantajana on Kansaneläkelaitos tai terveydenhuolto. Silloin minusta pitäisikin tämä veroraha ottaa Kansaneläkelaitoksen korvaamista matkakustannuksista ja hoitaa se siellä tai terveydenhuollon lähettämänä myös Kansaneläkelaitoksen korvaamasta matkakustannusmäärärahasta eikä tämän lain puitteissa.

Ed. Kekkonen: Arvoisa puhemies! Vähän turhan juhlallinen paikka tämä koroke vaatimattomalle puheenvuorolle, mutta sen haluaisin sanoa, että en yleensä ole ed. Aittoniemen kanssa samaa mieltä oikeastaan mistään, mutta tällä kertaa olen jokseenkin täsmälleen samaa mieltä kuin ed. Aittoniemi. Nimittäin emme kai me oppositiossa tätä asiaa teknisenä kysymyksenä, ed. Ala-Harja, käsitelleet, siis sillä lailla, mikä on mekaniikka ja tekniikka tässä asiassa, vaan yksinkertaisesti niin, että ihmisillä, joilla on pulmia terveytensä kanssa, pulmia, joita välttämättä lääkärin ei ole tarvinnut todeta, olisi jonkinlainen vapaaehtoinen mahdollisuus saada itsensä sellaisiin olosuhteisiin, joissa nämä pulmat eivät lääkärin asteelle edes koskaan tulisi-kaan. Sitä ymmärtääkseni tarkoitti ed. Aittoniemi. Sitä me oppositiossa laajemminkin tarkoitimme. Tämä on todella sydämetön, raaka ja julma toimenpide. Kohdistan minäkin omalta osaltani katseeni ed. Kääriäiseen, jonka tunnen avarasydämiseksi henkilöksi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

4) Ehdotukset laeiksi kunnallislain muuttamisesta ja kuntajaosta annetun lain muuttamisesta

Kolmas käsittely, ainoa käsittely

Hallituksen esitys n:o 70

Lakialoitteet n:ot 11 ja 24

Toivomusaloitteet n:ot 206 ja 237/1991 vp sekä 49

Hallintovaliokunnan mietintö n:o 8

P u h e m i e s : Ensin sallitaan keskustelu asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksista, joista toisessa käsittelyssä päätetyt, hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä, ja lopuksi ainoassa käsittelyssä toivomusaloitteista.

Keskustelu:

Ed. V a r p a s u o : Arvoisa puhemies! Totesin jo tämän lakiesityksen ensimmäisen käsittelyn yhteydessä, että olemme nyt käsittelemässä kunnallislain pientä osittaisuudistusta. Laajempi kunnallislain kokonaisuudistus on vielä tulossa.

Kunnallislain kokonaisuudistusta pohtiva kunnalliskomitea on kuitenkin jo nyt toimittanut julkisuuteen keskusteluasiakirjan, jossa on esitelty näkemyksiä kokonaisuudistuksen keskeisistä kysymyksistä. Tulevan kehityksen tavoitteista voidaan ottaa esiin hallinnon yksinkertaistaminen yleensä. Hallinnon rakenteita on purettava ja saatava nykyistä kevyemmiksi.

Ne näkemykset, jotka vielä edellisen kokonaistarkistuksen yhteydessä vuonna 77 pyrkivät yhtenäistämään kuntien hallintoa ja asettamaan sille tiukat keskusjohtoiset puitteet, ovat nyt auttamatta vanhentuneita. Hallinnossa tarvitaan nyt joustavuutta, kykyä sopeutua nopeisiin toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin, aivan toisenlaista avoimuutta ja vuorovaikutusta kuin 70-luvulla ns. kokonaisvaltaisen suunnittelun kulta-aikoina. Nyt hyväksyttävässä kunnallislain osittaisuudistuksessa pyritään myös edellä mainittuihin, uudenlaista palvelukulttuuria edustaviin tavoitteisiin.

Aivan erityisesti näistä uusista linjauksista voidaan esille ottaa kuntainliittojen hallintoa koskevien yksityiskohtaisten pykälien kumoaminen ja niitä korvaamaan tulevat muutamat kuntayhtymiä käsittelevät pykälät. Uudet kuntayhtymäsäännökset tekevät mahdolliseksi kuntien yhteistyön huomattavasti kevyemmällä sääntelyllä kuin tähän asti on ollut mahdollista. Nämä ovat sinänsä erittäin tervetulleita uudistuksia, jotka yhdessä ensi vuoden alusta voimaan tulevan uuden valtiosuusjärjestelmän kanssa auttavat kuntia saamaan nykyiset aina vain kasvaneet kuntainliittomenonsa kuriin ja kuntayhtymät myös paremmin hallintaan.

Tässä osittaisuudistuksessa ei vielä puututa kunnalliseen päätöksentekojärjestelmään: valtuuston ja lautakuntien asemaan, eikä myöskään kunnan johtamisjärjestelmään yleisesti. Kaikki

nämä suuret muutokset ovat tulossa kokonaisuudistuksen yhteydessä toteuttaviksi.

Nyt julkisuuteen toimitetusta keskusteluasiakirjasta olemme voineet havaita, että pohdiske-lussa nousee erityisesti esille kunnan luottamus-henkilöjohdon ja virkamiesjohdon asema. Ääri-päinä voidaan nähdä mahdollinen siirtyminen lähinnä eurooppalaiseen pormestarijärjestel-mään, jossa valtuusto voi valita toimikaudek-seen poliittisen kunnanjohtajan, pormestarin, joka toimii kunnanhallituksen puheenjohtajana ja voi toimia myös valtuuston puheenjohtajana. Toisena ääripäänä on lähes nykyisen kaltainen kunnanjohtajajärjestelmä.

Nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityk-sessä ei puututa vielä kunnan johtamisjärjestel-män kehittämiseen lainkaan. Kunnanjohtajien tehtävien määräaikaisen hoitamisen mahdolli-suus on kuitenkin noussut keskeisesti esille täällä ensimmäisen ja toisen käsittelyn yhteydessä käy-dyssä keskustelussa.

Valiokunta puolestaan totesi mietinnössään ponnien muodossa seuraavasti: "Valiokunta edellyttää, että kunnanjohtajia määräaikaaisuut-ta koskeva kysymys tulee ratkaista kunnallislain kokonaisuudistuksen yhteydessä, kun päätetään kunnan johtamisjärjestelmän kokonaisuudesta."

Mielestäni tämä valiokunnan kannanotto oli viisas ja perusteltu. Asiat on todella voitava valmistella huolellisesti ja kaikki eri näkökohdat punniten. Tästä syystä ei myöskään ollut mitään syytä mennä etukäteen määrittelemään esimer-kiksi niin kuin ed. Pulliainen lakiesityksessään teki, että kuntien olisi valittava määräaikainen kunnanjohtaja, kuitenkin vähintään viideksi vuodeksi. Jos me tulevaisuudessa siirrymme ko-mitean esittämiin määräaikaisiin poliittisiin joh-tajiin, on luonnollinen määräaika tietysti vaali-kausi eli neljä vuotta. Toistan vielä tässäkin yhteydessä aikaisemmin esittämäni ihmettelyn siitä, mitä varten eduskunnan yleensä tulisi ottaa kantaa määräaikaisuuden keston silloin, kun tavoitteena on antaa kunnille lisää omaa harkin-ta- ja päätösvaltaa, mitä sinänsä lämpimästi kannatan.

Määräaikaiseen kunnanjohtajajärjestelmään siirryttäessä tämäkin asia tulee kokonaan jättää kuntien omaan valistuneeseen harkintaan. Olen ehdottomasti sitä mieltä, että kunnille on annet-tava mahdollisuus määritellä omien työnteki-jöidensä ja viranhaltijoidensa tehtävät ja määrä-aikaisuudet nykyistä huomattavasti paljon väl-jemmin. Tästä me kaikki toivottavasti olemme samaa mieltä.

Kun on esiintynyt kritiikkiä siitä, ettei valio-kunnan mietintöön sisältyvä ponsi kunnanjohtajien virkojen määräaikaistamisesta ole sanamuodoltaan riittävän selvä tahdonilmaisuus siihen suuntaan, että määräaikaisuus todella tehtäisiin kunnallislain kokonaisuudistuksen yhteydessä mahdolliseksi, haluan, arvoisa puhemies, ehdottaa tässä yhteydessä perusteluissa lausuttavaksi eduskunnan selkeänä tahdonilmaisuna seuraavan lausuman:

”Hyväksyessään lakiehdotuksen eduskunta edellyttää, että hallitus tuo viipymättä eduskuntaan kunnallislain kokonaisuudistuksen, joka antaa kunnille ja niiden yhteistyölle selkeät toimintavapaudet ja valinnaisuudet järjestää hallintonsa ja johtamisjärjestelmänsä kunnan tarpeiden mukaisesti. Eduskunta edellyttää, että kunnan johtamisessa on mahdollistettava kunnan harkinnan mukaan määräaikainen kunnanjohtajuus.”

Puhetta on ryhtynyt johtamaan ensimmäinen varapuhemies Paakkinen.

Ed. V ä h ä n ä k k i: Arvoisa puhemies! Tämän asian toisessa käsittelyssä oikeastaan keskustelussa ruodittiin tämä kunnallislain osittaisuudistus aika perusteellisesti, ja sen keskeisiä asioita olivat juuri kuullussa ed. Varpasuon puheenvuorossa esille nostetut keskeiset kysymykset.

Huomionarvoista on, että valiokunnan mietintö samoin kuin valiokunnan koko keskustelu käsitteli enemmän niitä asioita, jotka eivät sisällä hallituksen ehdotukseen, vaan jotka koskettavat kunnallislain kokonaisuudistukseen liittyviä asioita. Tällaisia ovat mm. juuri kunnan poliittisen ja virkamiesjohdon aseman järjestely, toisin sanoen kunnanjohtajan aseman järjestely suhteessa kunnanhallituksen puheenjohtajaan ja jopa valtuuston puheenjohtajaan, edelleen kunnan palkkalistoilla olevien henkilöiden osallistumismahdollisuuksien rajaaminen kunnanhallituksessa ja edelleen lautakuntien aseman järjestely mahdollisesti käyttäen tulevaisuudessa valiokuntajärjestelmää, jolloin lautakunnassa käytettäisiin jäsenenä entistä enemmän tai miltei kokonaan kunnanvaltuuston jäseniä eli siis valtuutettuja.

Nämä olivat kaikki tärkeitä asioita. Yhdyn ed. Varpasuon näkemyksiin, niin kuin jo olin samaa mieltä valiokunnassakin, että ne ovat niin

laajalti ja syvästi kunnallishallinnon perusteisiin meneviä kysymyksiä, että niistä ei mitään edes erillisenä asiana tulisi ottaa osittaisuudistuksen yhteydessä ratkaistavaksi. Juuri äsken koskettemani asiat ovat sen verran laajoja. Ja kun tiedetään, että kunnalliskomitea on saanut aikanaan määräajan, joka päättyy tämän vuoden lopussa, niin meidän ei ole välttämätöntä kovin kauan odottaa, kunnes saamme kunnallislain kokonaisuudistuksen tänne käsiteltäväksi.

Ed. Varpasuo esitti perusteluissa lausuttavaksi, että kunnallislain kokonaisuudistus tulisi tänne viipymättä, ja hän esittää myös erinäisiä perusteluja ja toivomuksia. Yhdyn näihin perusteluihin ja toivomuksiin, mutta en pidä riittävänä sitä, että ponnessa todetaan ”viipymättä”, ilman että annettaisiin hallitukselle takarajaa tai tarkemmin säädettyä aikaa. Tuo ”viipymättä” on hyvin venyvä käsite. Ainakin Ahon hallituksesta olen sen käsityksen saanut, että ”viipymättä” voi olla useita kuukausiakin, ja kellumisasioissa ym. ”viipymättä” on todella venyvä käsite.

Sen sijaan, vaikka ed. Pulliainen on vasta seuraavana puhujana, en malttanut olla luke-matta hänen tekemäänsä ponsiesitystä. Hän toteaa myös, että tämä kokonaisuudistus tulisi tuoda viipymättä ja heti seuraavien valtiopäivien tultua avatuiksi. Toistan, että kun kunnalliskomitean määräaika päättyy tämän vuoden myötä, niin siinä on tuskallisen vähän hallituksella aikaa tuoda uudistus heti valtiopäivien tultua avatuiksi presidentin puheen jälkeisenä päivänä tänne. Eli oma ponsiehdotukseni olisi, että eduskunta pitää valiokunnan lausumaa kokonaisuudistuksesta perusteltuna, mutta edellyttää kuitenkin, että kunnallislain kokonaisuudistusta koskeva lakiesitys on toimitettava eduskunnalle viipymättä ja tämän eduskuntakauden aikana. Tämän eduskuntakauden päättyminen on sentään aika lähellä, joten tuo ”viipymättä” ehkä tarkoittaa sitä, että se vuoden sisällä tulisi. Mutta on kuitenkin varmuuden vuoksi perälauta noissa rattaissa.

Teen siis seuraavan perustelulausumaehdotuksen: ”Hallintovaliokunta toteaa mietinnössään n:o 8 muun muassa seuraavaa:

’Valiokunta edellyttää, että kunnanjohtajan määräaikaaisuutta koskeva kysymys tulee ratkaista kunnallislain kokonaisuudistuksen yhteydessä, kun päätetään kunnan johtamisjärjestelmän kokonaisuudesta.’

Eduskunta pitää valiokunnan lausumaa perusteltuna, mutta edellyttää kuitenkin, että kunnallislain kokonaisuudistusta koskeva lakiesitys

on toimitettava eduskunnalle viipymättä ja tämän eduskuntakauden aikana."

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Täytyy todeta, että tästä kunnallislain uudistuksesta tuli melkoinen show, kuten olettaa saattoikin siitä valiokuntakäsittelystä, jossa saikkinottiin senkin kanssa, otetaanko lakialoite käsiteltäväksi vai ei, ja tässä näytelmässä ed. Varpasuo näytteli hyvin keskeistä osaa.

Arvoisa puhemies! Ensinnäkin ehdotan perusteluissa lausuttavaksi: "Hyväksyessään lakiehdotuksen eduskunta edellyttää, että hallitus kiirehtii kunnallislain kokonaisuudistusta siten, että se tuo eduskunnalle tätä koskevan lakiesityksen heti seuraavien valtiopäivien tultua avatuiksi."

Arvoisa puhemies! Tästä hyvin terävä havainnoitsija huomaa, että siinä ei asetetakaan sisällöllisiä vaatimuksia tuolle kokonaisuudistukselle, ja tätä perustelen sillä, että jos tästä kiistanalaisesta kunnanjohtajien määräaikaaisuusmahdollisuudesta olisi nyt erityisesti lausuttu, siitä saattaisi päätellä sen, että meitä vihreitä ei kiinnosta juuri mikään muu kuin tämä yksi yksityiskohta, joka koskettaa nykyisen kunnallislain 56 §:ää. Siis olennaista on se, että muutosprosessin kovasti kiihtyessä myöskin kuntatasolla meillä on tämä kunnallislain huom! kokonaisuudistus mahdollisimman nopeasti käytettävissä ja eduskunnan käsiteltävissä. Ymmärrän hyvin, että tämä ehdotus sen jälkeen, kun kunnalliskomiteakin on hahmotellut sen, mitkä nämä rajat ovat, ja mitkä ovat eri hallinnointimahdollisuudet, pystyy saamaan lakitekstin mahdollisimman pian hallituksen ja sitä tietä eduskunnan käsitteilyyn.

Kuten on käynyt monesti ilmi, olen tehnyt varsin monen edustajan kannattamana lakialoitteen, n:o 11 kunnallislain 56 §:n muuttamiseksi. Moni niistä kansanedustajista, jotka allekirjoittivat tuon lakialoitteen äänesti sitä vastaan. En kuitenkaan ryhdy ilottelemaan tämän johdosta pienimmästäkään määrin, sillä haluan, että kelpoisuus pyytää nimeä joihinkin myöhempiin lakialoitteisiin säilyä voimassa eikä tästä tule pysyvästä traumaa.

Sen sijaan, arvoisa puhemies, kiinnitän huomiota ensinnäkin ed. Vähänäkin juuri esittelmään asiakirjaan ja ponsilauselmään, joka lähtee sen toteamisella, mitä valiokunnassa asiassa todettiin ja edellytettiin. Tekstihän kuuluu: "Kunnanjohtajan määräaikaaisuutta koskeva kysymys tulee ratkaista kunnallislain kokonaisu-

distuksen yhteydessä, kun päätetään kunnan johtamisjärjestelmän kokonaisuudesta." Silloin kun on kysymys kokonaisuudistuksesta, niin joka ikinen pykälä on auki, se on aivan varma asia. Silloin on myös automaattisesti ratkaistava se, onko mahdollisuus valita kunnanjohtaja määräämättömäksi ajaksi vai määrääjäksi vai mennäänkö johonkin muuhun kunnan johtamisjärjestelmään. Tämä on automaattisesti selvä asia. Tämän toteaminen valiokunnan mietinnössä sinänsä oli melkoinen limbo. Ed. Vähänäkki tähän limboon yhtyy eli pitää valiokunnan lausumaa perusteltuna. Se ed. Vähänäkin ponnesta.

Ed. Varpasuon ponsi on hyvin mielenkiintoinen hengentuote siinä katsannossa, että ed. Varpasuo ensinnäkin jyrkästi vastusti koko asian esille ottamista, mutta kun kävi ilmi, että asia joudutaan ottamaan esille, hän vastusti kaiken muuttamista siitä, mitä hallitus oli esittänyt. Nyt hän on päätenyt toteamaan, että hallitus tuo viipymättä eduskuntaan kunnallislain kokonaisuudistuksen, mikä on erinomainen asia, mutta että myös otetaan jo substanssiin kantaa, että kunnan johtamisessa on mahdollistettava kunnan harkinnan mukaan määräaikainen kunnanjohtaja. Loistavaa! Siis ed. Varpasuo viikonvaihteen yli rauhallisesti nukuttuaan on täydellisesti muuttanut kantaansa, ja se on minusta erinomaisen hyvä asia. Se kertoo, että hän on erittäin kehityskelpoinen kansanedustaja.

Ed. Vähänäkki (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En malttanut olla tulematta puhujakorokkeelle, kun ed. Pulliaisen puheenvuoro käänsi kaiken pääläelleen nimenomaan hänen itsensä ja vihreiden kohdalla.

Toisessa käsittelyssä tämän asian kohdalla hävisi äänestyksessä ed. Pulliaisen ensimmäisenä allekirjoittama lakialoite, mikä koski ainoastaan kunnanjohtajan toimen määräaikaistamista. Häntä ei kiinnostanut tässä asiassa kuin yksi ainoa yksityiskohta kokonaisuudistuksessa. Eduskunnan enemmistö suuressa viisaudessaan katsoi, että kyllä siinä pitää kiinnostaa muutkin, mm. ed. Varpasuon ja minun äskeisissä puheenvuorossamme esittämät asiat. Nyt ed. Pulliainen esiintyikin täällä hyvin laajakatseisena ja koko kokonaisuudistusta luotaavana puhujana, vaikka hän nimenomaan aloitti limboilun eli olisi yhden yksityiskohdan halunnut välttämättä saada esille. "Niin muuttuu maailma, Eskoseni."

En tarkoita nyt pääministeri Ahoa, mutta kunnallisvaalit hänenkin kohdallaan voivat osoittaa, että "niin muuttuu maailma, Eskoseni".

Ed. R a j a m ä k i (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kunnallislaisista ryhdytään keskustelemaan ponnesta ja ponnen muotoilusta kunnanjohtajan määräaikaaisuuden osalta, niin mielestäni olisi pitänyt enemmänkin yleensä pohtia kunnallisen demokratian kehityskysymyksiä ja erityisesti sitä, että kentällä odotettiin myös jo tässä uudistusvaiheessa selkeitä kannanottoja komitealta ja eduskunnalta mm. esteellisyys- ja vaalikelpoisuuskysymyksissä. Tällä hetkellä edelleen johtavat, esittelevässä asemassa olevat virkamiehet pyrkivät kunnanvaltuustoihin.

Tämänhän komitea sabotoi sillä tavalla, että se yritti panna pohdittavaksi kaikkien kunnan työntekijöiden vaalikelpoisuuden. Toki on ihan eri asia, onko kyseessä päiväkodin keittäjä tai osastopäällikkö, joka keskeisesti esittelee ja valmistelee asioita. Hänen demokratiassaan ei ole ongelmia, hänen ei tule päättää valtuustossa omista asioistaan ja omista valmisteluistaan. Viime kaudella me muutimme tältä osin kunnanhallituksen jäsenten mahdollisuutta osallistua. Se tehtiin eduskunnassa. Eli jos on esitellyt tai merkittävästi valmistellut asiaa, ei kunnanhallituksessa tänä päivänä voi osallistua asian käsittelyyn.

Toisaalta kunnan ohjausjärjestelmät täytyy pystyä kunnassa itsenäisesti rakentelemaan aivan kunnanjohtajien määräaikaaisuuskysymyksiä myöten. Minusta on tärkeätä, että esitystä tältä osin ei vain anneta tällä kaudella eduskunnalle vaan myös asiat käsitellään tällä kaudella eli tämä eduskunta saisi mahdollisimman nopeasti esitykset käsittelyynsä, koska kunnissa on selvästi ilmapiiri taloudellisen tilanteenkin johdosta sellainen, että ollaan valmiita uudistamaan hallintoa, lisäämään kunnallista demokratiaa ja joustavoittamaan päätöksentekoa.

Ed. V a r p a s u o (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ed. Vähänäkki erittäin hyvin jo kertoi, mistä valiokunnan keskusteluissa on ollut kysymys, ja myös käsittelystä. Myös ed. Pulliainen muistin virkistämiseksi haluan tässä yhteydessä muistuttaa siitä, että se valiokuntaponsi, joka tuli kunnanjohtajan määräaikaaisuutta koskevasta kysymyksestä, oli minun esittämäni. Toisin sanoen minä olen ollut tässä samassa linjassa koko ajan enkä ole mitenkään tässä suhteessa muuttanut mieltäni.

Ed. K o r v a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Näiden puheenvuorojen jälkeen voin

sanoa, että olin siellä hallintovaliokunnassa minäkin. Mutta jollakin tapaa ihmetyttää näitten puheitten sävy ja alkaa epäillä, olinko minä sittenkään käsittelemässä tätä kunnallislain osittaisuudistusta lainkaan. Nimittäin kyllä siellä valiokunnassa oli aika paljon rakentavampi henki kuin näissä puheenvuoroissa on käynyt ilmi. Ennen kaikkea valiokunnassa aika lailla suuren yksimielisyyden vallitessa käsitteäkseni ymmärrettiin se, että kun kunnallislain kokonaisuudistus nyt on parlamentaarisesa komiteassa parhaillaan käsiteltävänä, niin siitä automaattisesti seuraa se, että ei pitäisi tällaisia irtiottoja lisää osittaisuudistuksiin sisällyttää.

Erityisen suurena ihmetyksen aiheena minulle on se, että kunnanjohtaja-asia on näin suuren innostuksen aihe eri puolilla salia, kun pikemminkin pitäisi miettiä sitä, mikä on kuntien johtamiskulttuuri jatkossa ja virkamiesjohdon ja luottamushenkilöjohdon keskinäinen suhde. Valiokunta oli erittäin yksimielinen näistä perusteluista, kun keskustelimme, siinä mielessä että tämä koko suhde pitää käsitellä osana kuntien muuttunutta johtamiskulttuuria eikä tällaisena erillisenä asiana. Sen vuoksi tähän esitykseen liitetyt kaikki ponnet ovat itse asiassa turhia, kun kaikki voimme todeta, että parlamentaarinen komitea parhaillaan miettii yhtenä oleellisia kohtia kunnallislain uudistukseen juuri tätä kohtaa. Ei minusta ole tärkeää, kuka näitä pisteitä nyt kerää, vaan tärkeämpää ilmeisesti olisi se, että ottaisimme asiat kokonaisuutena.

E n s i m m ä i n e n v a r a p u h e m i e s (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. P u l l i a i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin ed. Vähänäkkille: Kiinnitän nyt erityistä huomiota siihen, että tässä nyt kolmannessa käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä on kysymys osittaisuudistuksesta ja niistä erityisistä akuuteista muutostarpeista, jotka on toteutettava niin, että ne ovat käytettävissä ensi vuoden alusta lukien. Silloin tietenkin kiinnitin sellaiseen yksityiskohtaan huomiota, joka mielestäni tarvitsee akuutisti yllimenokautta silmälläpitäen ratkaisua.

Sen sijaan kun on kysymys kokonaisuudistuksesta, niin silloin pitääkin olla avarakatseinen ja laajakatseinen niin kuin ed. Vähänäkki totesi. (Ed. Kekkonen: Laajasydäminen!) — Jos olisi ed. Kääriäinen täällä paikalla, niin pitäisi todeta, että laajasydäminenkin.

Mitä taas tulee ed. Varpasuon toteamukseen, niin minusta se oli erittäin positiivinen lausuma häneltä itseltään, koska hän ilmoitti, että hän joutui nyt omaa linjatekstiään täsmentämään. Niin juuri edustajan pitää tehdä, että kun tarjoaa huonoa tekstiä, niin on valmis korjaamaan sen kaikissa mahdollisissa tilanteissa.

Sitten ed. Korvalle. Kiinnittänette huomiota, ed. Korva, siihen, että juuri puhuvan ehdottama perustelulausumaehdotus koskee vain aikataulua.

Ed. U k k o l a (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin vastauspuheenvuoron ed. Rajamäen puheenvuoroon, jossa hän sanoi mm. niin, että kunnissa ollaan valmiit uudistamaan hallintoa ja odotetaan suurin piirtein päätöksiä meiltä kansanedustajilta ja eduskunnalta.

Minä olisin toivonut, että ed. Pulliaisen laki-aloite olisi mennyt voimakkaana läpi valiokunnan käsittelyssä ja hallintovaliokunta ja eduskunta sitä myöten olisivat rohkeasti uskaltaneet jo tässä vaiheessa ohjata komitean työskentelyä siinä tärkeässä asiassa, joka edellyttää nimenomaan akuuttia ratkaisua, kuten ed. Pulliainen sanoi. Mutta valiokunnassa puheenjohtaja Väistö sanoi, että ei eduskunnan tehtävänä ole puuttua komitean työhön.

Minun mielestäni eduskunnan tehtävä on puuttua mihin tahansa asiaan, jos se vain haluaa. Eli kysymys ei ole pelkästään siitä, mikä on kunnallishallintojärjestelmän johtamiskulttuuri, vaan siitä, miten kansanedustajat ja eduskunta ja valiokunnat työnsä käsittävät. Minun mielestäni siinä kyllä on vanhan ajan meininkiä, joka edellyttää uudenlaista asennoitumista. Kyllä eduskunnalla täytyy olla oikeus myös puuttua niihin komitean käsittelemiin asioihin, joista ei vielä ratkaisua ole tullut. Kansanedustajan velvollisuushan se on eikä pelkästään tyytyä siihen, että komitealta tulee joitakin hienoja järjestelmiä ja uudistuksia ja tässä salissa täytyy niitten perusteella tehdä päätöksiä. Sitä varten meidät on tänne valittu, että me linjaamme tulevaisuutta ja teemme siitä myös päätöksiä.

Ed. H ä k ä m i e s (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuuntelin hieman hämmästyneenä ed. Ukkolan puheenvuoroa. Jos oikein ymmärsin, hän halusi ohjata asioita siihen suuntaan, että eduskunta arvovallallaan lausuisi, että kuntien tulee valita kunnanjohtajansa ja kaupunginjohtajansa määräaikaisiksi ja ettei valinnan vapautta kunnanvaltuustolla tai kaupungin-

valtuustolla olisi. Vähän samaan suuntaan ilmeisesti myös ed. Pulliaisen ajatukset ainakin aikaisemmin ovat tässä salissa juosseet vielä jopa niin, että hän on ollut ehdottamassa, että tuon määräjajan pitäisi olla vähintään viisi vuotta.

Tämä keskustelu on tietysti täällä jo osittain käyty, mutta kyllä mielestäni osoittaa suurta naiiviutta ja asioitten tuntemattomuutta, jos kuvittelee, että suomalaisen kunnallishallinnon suurin ongelma on se, ovatko kunnanjohtajat määräaikaisia vai eivätkö. Jos olisin ilkeä, niin sanoisin, että tämän kaltainen ajattelu on ehkä vähän vihreille ollut tyypillistä monessa muussakin asiassa. Puututaan ikään kuin tällaiseen pieneen pintakysymykseen, jonka kuitenkin tiedetään saavan jossain määrin laajaakin julkisuutta.

Sanon vielä määräaikaisuudesta sen, että jos en nyt vastusta, niin suhtaudun siihen hyvin varauksellisesti, koska se kyllä pahimmassa tapauksessa johtaa siihen, että kunnanjohtajasta tulee poliitikko, joka yrittää mielistellä valtuutettuja ja johonkin se virkamiesvalta aina siirtyy. Jos kunnanjohtaja on määräaikainen poliittinen johtaja, kunnansihteeristä tai jostain muusta hallintovirkamiehestä tulee käytännössä kunnan operatiivinen johtaja. Kyllä se valta aina johonkin hakeutuu, jos kunnanjohtajista tehdään poliitikkoja.

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Kaksi minuuttia!

Ed. Pulliainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ed. Häkämies olisi ollut täällä salissa paikalla, kun kävimme ed. Varpasuon kanssa yhdeksän vuoropuhelukertaa tästä asiasta, niin silloin ed. Häkämies olisi kuullut tarkoin perustelut: Kysymys oli ylimenokauden ratkaisusta ja siinä järkevästä asioidentilan ohjaamisesta.

Mitä tulee syytökseen siitä, että olemme ikään kuin sortuneet pintakysymyksiin, niin tämän minä jyrkästi kiistan. Päinvastoin minä juuri äsken osoitin vastauspuheenvuorossani ed. Vähänäkille sen, kuinka nimenomaan osaamme oikeassa kohdassa olla tarkkoja yksityiskohdassa ja silloin, kun on kokonaisuudistus, ymmärrämme nämä laaja-alaiset ulottuvuudet.

Ed. Saario: Rouva puhemies! Kuulun kylä niihin, jotka — naiiveja tai ei — olivat tiettyä mieltä. Ja jos on naiivi, niin on hyvä olla naiivi, kun tietää, ettei tässäkään talossa ole yksin. Sen

estämättä että todella näen, että tämä kunnallislain osittaisuudistus olisi ollut itse asiassa aika mukava asiayhteys korjata yksi epäkohta, joka epäkohta on ilmiselvästi kunnanjohtajan ikuisuusasema kunnissa, olen sitä mieltä, ettei tähän kysymykseen nyt kannata hirttäytyä. On paljon keskeisimpiäkin asioita. Tärkeätä on se, että kunnallislain kokonaisuudistus tulee nopeasti.

Ennen kuin unohdan, pyydänkin saada kannattaa ed. Varpasuon tässä tekemää lausumaehdotusta.

Haluaisin kuitenkin todeta, että varsin keskeistä koko kunnalliskentän tulevaisuuden kannalta on se, että kunnallislakia uudistettaessa päätetään tärkeimmistä pelisäännöistä. Ne pelisäännöt ovat ne, mitä palveluita kuntien tehtäväksi ja tuotettavaksi tulevaisuudessa halutaan asetettavan. Tämän päivän kunnallinen ongelmatilanne näet lepää sellaisessa tilanteessa, että me olemme joutuneet osin valtiontaloudenkin vaikeuksista johtuen antamaan kunnille yhä vähemmän taloudellisia resursseja käyttöön, mutta me emme ole samassa tahdissa purkaneet sitä norminantoa ja niitä määräyksiä, joiden perusteella kunnat katsovat olevan velvollisuutenaan huolehtia palvelutehtävänsä suorittamisesta. Tämän ristiriidan poistaminen tulee olemaan yksi kaikkein keskeisimpiä tehtäviä. Sen jälkeen johtamisjärjestelmät ja kunnanjohtajien valinnat ovat sittenkin varsin bagatelleja yksityiskohtia.

Ed. L a i n e : Rouva puhemies! Esillä olevan kunnallislain muutoksen olennaisin asia on määrävähemmistövaatimuksen poistaminen. Näin arvelen. Määräenemmistöä säännökset ovat menettäneet merkitystään jo aikaisempien kunnallislain muutosten yhteydessä. Samoin kuntien talousarvioiden laadintatapa on vähentänyt määrävähemmistön mahdollisuuksia vaikuttaa haluamallaan tavalla talousarvion sisältöön.

Määräenemmistön käyttö, tai määrävähemmistön käyttö tässä tapauksessa, on kohdistunut talousarvion tiettyjen määrärahojen korottamiseen, uusien virkojen perustamiseen ja kuntien takausten ja vakuuksien antamiseen. Onkin tavallaan paradoksi, että aikana, jolloin lähes kaikki puhuvat julkisten menojen säästämistarpeesta, poistetaan niitä pidäkkeitä, joita käyttäen on voitu rajoittaa menojen kasvua. Toisaalta on kuitenkin sanottava, että ainakin muodollisesti kunnallinen enemmistöparlamentarismi saa enemmän mahdollisuuksia hoitaa asioita tahonsa mukaisesti. Ehkä tuo sanontani ”muodol-

lisesti” on tarpeeton, koska itse asiassa näin tulee tämän lain hyväksymisen jälkeen tapahtumaan.

Toinen kunnallislain muutosesityksen yhteydessä paljon keskustelua aiheuttanut kysymys on kunnanjohtajien viran määräaikaistaminen. Ed. Korva oli äsken sitä mieltä, että tästä asiasta nyt vähän liian paljon keskustellaan. Pidän kuitenkin luonnollisena keskustelua tästä aihepiiristä, sillä niin kuin hyvin muistamme, edellisen merkittävän kunnallislain muutoksen yhteydessä kunnanjohtajilta vietiin puheenjohtajuus ja myös äänivalta kuntien hallituksissa. Eräät kunnanjohtajat protestoivat tapahtunutta muutosta silloin hyvin voimakkaasti ja jotkut heistä vaihtoivat jopa puoluetta, kun olivat tyytymättömiä silloin tehtyyn päätökseen. Näin ollen katson, että tässä asiassa on sähköä ilmassa ja on muitakin tekijöitä, joiden vuoksi on tavallaan luonnollista se, että tästä asiasta käydään keskustelua.

Vaikka määräaikaistamiseenkin liittyy joukko negatiivisia piirteitä, pidän tällaiseen menettelyyn siirtymistä kuitenkin enemmän myönteisiä vaikutuksia aiheuttavana ja ainakin tähän saakka olen ajatusta kunnanjohtajien määräaikaistamisesta kannattanut enkä toistaiseksi näe mitään semmoista syytä, jonka vuoksi tästä kannasta pitäisi luopua. Valitan sitä, että valio-kunnan enemmistö ei tässä yhteydessä jo ollut valmis tästä selkeää kantaa ottamaan.

Perusteltuna pidän nyt ehdotettua muutosta kunnanjohtajan erottamista koskevan päätöksenteon osalta.

Kuntayhtymien perustamiseen liittyy ongelmia. Säännökset eivät turvaa mielestäni riittävästi kunnallisen demokratian toteutumista kunnallisvaalitulosten mukaisella tavalla, mutta toisaalta kuntayhtymää koskevat ratkaisut perustuvat sopimuksiin, joita tehtäessä on ainakin syytä toivoa kaikkien sopimusosapuolten tunnistavan kunnallisvaaleissa ilmaistun kuntien asukkaiden tahdon.

Rouva puhemies! Lopuksi kiinnitän huomiota siihen, että silloin kun esillä olevaa asiaa koskeva kunnalliskomitean mietintö oli saatettu julkisuuteen, kunta-alan ammattiliitto KTV esitti asiasta monen liuskan mittaisen näkemyksensä. Poimin tästä kolme kohtaa.

Ensinnäkin Kunta-alan ammattiliitto totesi, että on vaikeampi nähdä, miten esitetyt kunnallislain muutokset kehittävät kuntalaisten asemaa poliittisen vallan haltijoina. Minulla on todella sellainen käsitys, että tämä asia, josta Kunta-alan ammattiliitto puhui, on jäänyt varjopuolen asemaan ja täytyy vain toivoa, että tuleva kun-

nallislain kokonaisuudistus korjaisi tältä osin sitä, mikä nyt edelleen puutteeksi jää.

Toinen asia, jonka haluan todeta Kunta-alan ammattiliiton kannanotosta, on se, että ammattiliitto esitti käsityksensä, että määräenemmistön poistamista koskevaa kunnallislain 50 §:n muutosta ei ole vielä kunnallislain uudistamisen tässä vaiheessa syytä tehdä. No, eduskunta otti tässä toisen kannan.

Kolmas näkökohta, jonka haluan tuoda julki, oli Kunta-alan ammattiliiton — minun mielestäni hieman ihmeellinen — kanta, mutta se on heidän oikeutettu kantansa. He katsoivat, että kunnanjohtajan irtisanomisoikeutta koskevaa erityissäännöstä ei tulisi säätää siten kuin nyt säädetään. Poiketen tästä Kunta-alan ammattiliiton näkökannasta pidän kyllä oikeana sitä, mihin nyt on päädytty tältä osin.

Ed. Jurva: Arvoisa puhemies! Kannatan ed. Pulliaisen tekemää ehdotusta.

Ed. A. Ojala: Arvoisa rouva puhemies! Minusta keskeisin ajatus kaikissa näissä kolmessa ponnassa on se, että me tarvitsemme kunnallislain kokonaisuudistuksen ja mahdollisimman pian eduskunnan käsiteltäväksi. Kannatan nyt kuitenkin ed. Vähänäkin ehdottamaa muotoilua näissä lausumissa.

Ed. Vehkajoki: Arvoisa puhemies! Ed. Pulliaisen aikana tekemän lakialoitteen ja sittemmin pykälämuutokseksi muotoileman esityksen taustalla oli nimenomaan tämä ylimenokauden järjestely, joka on jäänyt liian vähälle huomiolle tässä kaikessa keskustelussa, ja nimenomaan järjestely, jossa olisi annettu sitä joustoa ja vapautta kunnille, mistä myös ed. Varpasuo täällä kyllä puhui, mutta se ei ole toiminut.

Kysymyksen on myös ollut siitä, vaikka täällä on arvosteltu, miksi tällaiseen yksityiskohtaan puututaan, että tämä pykälä oli auki muutoinkin, koska 56 §:ssä 4 momentissa puhutaan kunnanjohtajan irtisanomisesta. Tässä kohdassahan tähän lainmuutoksena tuotiin uusi määrävähenmistö, kun se muualta poistettiin. Tämä pykälä oli siis valmiiksi auki, ja tämä yksityiskohta oli muiden toimesta avattu.

Mielestäni meidän olisi ollut erittäin tärkeätä näitä vapausasteita tilaisuuden näin tarjoutuessa ottaa välittömästi käyttöömmee. Eihän mikään olisi estänyt sitä, että sitten kun kunnallislakikomitea saa työnsä päätökseen ja hallituksen esi-

tykseen tullaan myöhemmässä vaiheessa, myös tähän pykälään olisi uudelleen voitu palata ja tällä tavalla saada sille lopullinen muoto. Tarkoitus oli ainoastaan turvata se, että ne kunnat, joille kysymys tulee ajankohtaiseksi, eivät olisi juutuksissa määräämättömäksi ajaksi valitun johtajansa kanssa. Sitä paitsi meillä on nyt jo Suomenmaassa toteutettu vapaaehtoisjärjestelyin määräaikaisjärjestelyjä kunnanjohtajien vakansseissa ja on jopa löytynyt juridista tilaa johtamisjärjestelyille nykyisen kunnallislain pykälien välistä.

Ed. Rajamäki mielestäni puheenvuorossaan osoitti sen, miten suuret paineet näille kaikkinaisille muutoksille on. Siinä mielessähän nämä kaikki ponnet tulevat kyllä lähelle toisiansa. Ei ole kuitenkaan varmaa, kumpi on ennen: ed. Vähänäkin ponnassa oleva ilmaisu ”tämän eduskuntakauden aikana” vaiko ed. Pulliaisen käyttämä ilmaisu ”seuraavien valtiopäivien tultua avatuiksi”. Kuka tämän elämänmenon tässä tietää? Molemmat tietysti tarkoittavat yhtäpitävää sitä, että nopeasti tähän asiaan on palattava.

Kuuluin hallintovaliokunnassa siihen vähemmistöön, joka kannatti määräaikaistamismahdollisuuden suomista. Täällä on ihan väärin puhuttu siitäkin, että kunnat olisi pakotettu valitsemaan määräaikaisesti. Lukekaa huolella ed. Pulliaisen muutosesityspykälää. Siellä on edelleen tallella tämä ”määräämättömäksi ajaksi” kaikkien niiden käyttöön, jotka haluavat pysyä vanhassa kiinni, ed. Vähänäkki ja ed. Varpasuo. Te halusitte pysyä vanhassa kiinni.

Lopetan toteamalla, että voin tukea ed. Pulliaisen pontta tässä vaiheessa.

Ed. Riijhjärvi (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä syvästi ihmettelen tätä murrosikäisten jatkua kunnanjohtajan kanssa. Onko todella niin, että kunnanjohtajan virka on semmoinen virka, että valtuutetut ja kunnanhallituksen jäsenet eivät mahda hänelle yhtään mitään? Täytyisi tehdä määräaikaista virkaa ja kunnanjohtaja pitäisi mahdollisimman kevyesti ehkä voida erottaa. Kyllä meidän kehitynyt yhteiskuntamme on perustunut pitkälle siihen, että meillä on ollut erottamaton virkakunta. Virkamies on erottamaton, ja tästä meidän pitäisi pitää kiinni ja tähän suuntaan kehitää yhteiskuntaa eikä tällaiseen lapselliseen määräaikaisuuteen, niin kuin täällä on monissa esityksissä tuotu esille. Pidän ehdottomasti kiinni siitä, että kun meillä on erottamaton virkakunta ja meillä on myös luottamushenkilöt, jotka naut-

tivat kansalaisten luottamusta, niin tällä yhteistyöllä päästään parhaimpaan tulokseen.

Me olemme rakentamassa yhteiskuntaa pyörien päälle, jos me lähдемme siitä, että virkakunta erotetaan. Aina on sellaista virkakuntaa, joka ei kuulu SMP:hen, mutta sillä uhallakin me haluamme rakentaa tätä yhteiskuntaa, kuulukoon virkamies mihin puolueeseen tahansa. Joka tapauksessa poliittiset voimasuhteet muuttuvat, mutta se, että meillä on erottamaton virkamieskunta, luo yhteiskunnan selkärangan. Minä erikoisesti ihmettelen kokoomusta, että se tällaisia vesityksiä lähtee viemään, että mahdollisesti olisi kunnanjohtajan viran oltava määräaikainen. En ymmärrä tällaista vesittämistä. (Ed. Kekkonen: Se on kokoomuksen dynamiikka!) Kokoomus, entinen kykypuolue, hylkää ne kyvyt, mitkä nimenomaan hyvä virkamieskunta on antanut yhteiskunnan palvelukseen pienellä palkalla, kaikkien päähän potkimana ja kuitenkin yhteiskunnan tulevaisuuteen rohkeasti luottavana. Minä uskon virkamiehiin ja siihen koulutukseen, mikä on. On äärettömän pitkän koulutuksen takana ennen kuin pääsee pieneenkään pitäjään kunnanjohtajaksi. Ja sitten kaikki yhtäkkiä sinne valtuustoon tulleet ja kunnanhallitukseen tulleet olisivat jo tekemässä tällaisia virkaa määräaikaiseksi. Ei käy. Virkamies tulokoon tulevaisuudessa olemaan erottamaton.

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Kaksi minuuttia on kulunut!

Ed. Vähänäkki (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olin jo peruuttamassa äsken pyytämäni vastauspuheenvuoroa, mutta ed. Riijhjärven puheenvuoro sai minut pitämään tilaukseni voimassa ja käytän sen.

Tuntuu ihmeelliseltä, että vielä Suomessa on kansanedustajiakin, joilla voi olla näin vanhanaikainen käsitys kunnan johtajajärjestelmästä. Kysymys on siitä, paljonko annamme kunnalle määräysvaltaa. Kokonaisuudistuksesta antoi kunnalliskomitea jo välimietintönsä, jonka mukaan todennäköisesti sieltä tulee esitys, että kunta saa päättää a) valitaanko kunnanjohtaja, niin kuin ennenkin, määräämättömäksi ajaksi, b) valitaanko hänet määrääjäksi ja c) jopa vielä, että tänne tuotaisiin Keski-Euroopasta pormestari malli, joka lisäisi kunnanjohtajan valtaa ja yhdistäisi hänet poliittiseksi johtajaksi eli virkamies- ja poliittiseksi johtajaksi.

Koska eräissä puheenvuorossa täällä annettiin väärä tietoja, huonosti ehkä asiakirjoja

lukemalla, niin sanon, että henkilökohtainen näkemykseni on yksinkertaisesti se, että kunnan on saatava itse ratkaista, valitseeko se kunnanjohtajansa määräämättömäksi ajaksi vai määräajaksi. (Välihuuto) — Se näkyy äänestyksessä sitten, kun kokonaisuudistus on täällä esillä. — Mutta jos valitaan vähintään viideksi vuodeksi, niin kuin ed. Pulliainen esittää, se ei ole missään oikeassa suhteessa määräaikoihin, mitä kunnassa on. Sitä paitsi ei pelkkä määräaikaisuus vaan myös valtuuksien määrä ratkaisee asiassa.

Ensimmäinen varapuhemies (koputtaa): Kaksi minuuttia on kulunut!

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! En halua eduskunnan arvovaltaa ja pyhyttä mitenkään loukata, mutta väistämättä, kun tämä keskustelu on näin erikoista, tulee mieleen Speden rautakauppa filmi, kun aina vuorotellen raahaudumme tänne korokkeelle ja matkaan kuluu enemmän aikaa kuin itse asian selittämiseen.

Minä haluan huomauttaa, että nyt on kuntien osalta menossa samanlainen prosessi kuin aikanaan täällä eduskunnassa, kun määrävähemmistösuojusta luovuttiin, toisin sanoen luovuttiin lepäämäänjättämissäännöistä ja siirryttiin enemmistöparlamentarismiin. Silloin jo varoiteltiin, että tämä ei ole hyvä ratkaisu. Olemme sen jälkeen nähneet montakin kertaa, että vähemmistösuojan poistaminen, lepäämäänjättämissuojan poistaminen, tulee ainakin köyhille ja lapsiperheille kalliiksi, koska me emme oppositiossa pysty enää puolustamaan vähempiosaisia ihmisryhmiä. Näin silloin sanoin ja täällä oli selvää levottomuutta. Täällä hyväksyttiin kaiken maailman ponsia. Niitä ehdotettiin vähän joka puolelta, koska monikin arveli niitä tarvittavan, erityisesti sosialidemokraateista ja vasemmistosta.

Erityisesti vasemmistoliitto huijattiin tähän hommaan ilmeisesti mukaan osaksi. Sosialidemokraatit menivät taas siihen, että he tiesivät, että he joskus pääsevät vallankahvaan ja silloin on mukava käytellä tällaisia valtuuksia. He eivät ajatelleet köyhien eivätkä vähemmistöryhmien puolesta yhtään mitään. Vasemmistoliitossa se nosteli, ed. Laineikin tietää, sellaisia tunteita, että tähän ei pitäisi mennä, mutta he menivät kuitenkin, ja sitten tehtiin kaikenlaisia ponsia, että saatiin selitellä asioita jälkeenpäin.

Tässä vaiheessa mennään kunnissa samaan systeemiin eli luovutaan määrävähemmistösäännöksistä. Kun samanaikaisesti ensi vuoden alus-

sa valtionosuusuudistus antaa kunnille valtion potin myötä vain epämääräisissä ohjauspuutteissa mahdollisuuden järjestää esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuolto, silloin mennään kovin epämääräisille rajoille.

Kunnassa määränemistöllä päätetään selaisista asioista kuin esimerkiksi määrärahoista, jotka aikaisemmin vaativat tietyn enemmistön kunnan- ja kaupunginvaltuustoissa, ja rahasta tulee niukkaa, kun Ahon hallitus yhä kiristää valtionosuuksia ja ilmoittaa, että vaikka laskennallinen maksumäärä on tämä, niin siirretään vuoteen 96 ennen kuin maksetaan. Kun varat loppuvat kunnista, ruvetaan etsimään painopistealueita, mitä alueita muistetaan rahallisesti ja mitä ei. Silloin kunnissa sellaiset alueet, joilla ei ole poliittista painoarvoa, kuten vammaiset, vanhukset ja tämän tyyppiset, jotka eivät pysty poliittisesti huolehtimaan asioistaan, eivät pysty nostamaan poliittista painoarvoaan, jätetään syrjään ja rahat kohdennetaan siihen, millä on poliittista painoarvoa.

Varoitelin tästä systeemistä aikoinaan jo silloin, kun valtakunnallisesti näitä säännöksiä eduskunnassa muutettiin, ja varoitelin siitä nyt. Tämän tyyppinen suuntaus kuntiin, kun siellä poliittiset klikit päättävät asioita, tulee olemaan tuhoisa tasapuolisuuden nimessä juuri sikäli, että tietyt vähemmistöryhmät tulevat jäämään osattomiksi kunnan rahavaroja jaettaessa.

Nytkin kansanedustajat tietävät, että tähän ollaan menossa tämän kunnallislain mukana, ja ponsia lykätään sisään, jotta voitaisiin jälkeensä selittää kymmenellä eri tavalla ponsia, kun tietävät, että kunnista alkaa kuulua surkeita ääniä 2—3 vuoden kuluessa, että siellä on tasapuolisuuden armolahja vallan unohdettu.

Nämä ponnet ovat yhtä tyhjän kanssa. Mutta kun ed. Jurva on mennyt kannattamaan ed. Pulliaisen pontta, kun he ovat pitkään istuneet rinnakkain, ajattelin, että jos me nyt, kun se on sellainen yleisluontoinen ponsi, meidän ryhmäsämme, jossa on vapaat kädet tähän asiaan, äänestäisimme ed. Pulliaisen ponnin puolesta, koska meillä välit vihreiden kanssa ovat erityisesti viime viikkoina muutenkin lämmenneet. Eikö totta, ed. Pulliainen?

Ed. Laine: Rouva puhemies! En ole usein pyrkinyt oikaisemaan ed. Aittoniemen puheenvuoroissa esiintyviä toisinaan vääriä tietoja. Äsken hän antoi ymmärtää, että ed. Laine ja

vasemmistoliitto kaiken kaikkiaan äänestivät määrävähemmistösäännösten, lepäämäänjättämissäännösten, kumoamisen puolesta. Haluan todeta, että niin minä kuin monet muut vasemmistoliiton kansanedustajat menettelimme toisin kuin ed. Aittoniemi äsken totesi.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Keskustelussa on ed. Varpasuo ed. Saarion kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: "Hyväksyessään lakiehdotuksen eduskunta edellyttää, että hallitus tuo viipymättä eduskuntaan kunnallislain kokonaisuudistuksen, joka antaa kunnille ja niiden yhteistyölle selkeät toimintavapaudet ja valinnaisuudet järjestää hallintonsa ja johtamisjärjestelmänsä kunnan tarpeiden mukaisesti. Eduskunta edellyttää, että kunnan johtamisessa on mahdollistettava kunnan harkinnan mukaan määräaikainen kunnanjohtajuus."

Ed. Vähänäkki ed. A. Ojalan kannattamana on ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: "Hallintovaliokunta toteaa mietinnössään n:o 8 muun muassa seuraavaa: 'Valiokunta edellyttää, että kunnanjohtajan määräaikaaisuutta koskeva kysymys tulee ratkaista kunnallislain kokonaisuudistuksen yhteydessä, kun päätetään kunnan johtamisjärjestelmän kokonaisuudesta.' Eduskunta pitää valiokunnan lausumaa perusteltuna, mutta edellyttää kuitenkin, että kunnallislain kokonaisuudistusta koskeva lakiesitys on toimitettava eduskunnalle viipymättä ja tämän eduskuntakauden aikana."

Ed. Pulliainen on ed. Jurvan kannattamana ehdottanut perusteluissa lausuttavaksi: "Hyväksyessään lakiehdotuksen eduskunta edellyttää, että hallitus kiirehtii kunnallislain kokonaisuudistusta siten, että se tuo eduskunnalle tätä koskevan lakiesityksen heti seuraavien valtiopäivien tultua avatuiksi."

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Toisessa käsittelyssä päätetyt, hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksytään.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä tekevänsä päätöksessä lakialoitteisiin sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Ensimmäinen varapuhemies: Nyt on äänestettävä perusteluja koskevista ehdotuksista. Äänestyksissä ehdotan meneteltäväksi siten, että ensin äänestetään ed. Pulliaisen ehdotuksesta ed. Vähänäkin ehdotusta vastaan, sen jälkeen voittaneesta ed. Varpasuon ehdotusta vastaan ja lopuksi voittaneesta mietintöä vastaan.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

1) Äänestys ed. Vähänäkin ja ed. Pulliaisen ehdotusten välillä.

Ed. Vähänäkin ehdotus "jaa", ed. Pulliaisen ehdotus "ei".

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 46 jaa- ja 51 ei-ääntä, 31 tyhjää; poissa 71. (Koneään. 2)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Pulliaisen ehdotuksen.

2) Äänestys ed. Varpasuon ja ed. Pulliaisen ehdotusten välillä.

Ed. Varpasuon ehdotus "jaa", ed. Pulliaisen ehdotus "ei".

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 61 jaa- ja 53 ei-ääntä, 9 tyhjää; poissa 76. (Koneään. 3)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt ed. Varpasuon ehdotuksen.

3) Äänestys ed. Varpasuon ehdotuksesta mietintöä vastaan.

Mietintö "jaa", ed. Varpasuon ehdotus "ei".

Ensimmäinen varapuhemies: Äänestyksessä on annettu 21 jaa- ja 99 ei-ääntä, 4 tyhjää; poissa 75. (Koneään. 4)

Eduskunta on hyväksynyt ed. Varpasuon ehdotuksen.

Eduskunta yhtyy hallintovaliokunnan ehdotukseen toivomusaloitteiden hylkäämisestä.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Ehdotukset laeiksi oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 2 §:n muuttamisesta ja asianajajista annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 56
Lakivaliokunnan mietintö n:o 7

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö n:o 7.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Ehdotus laiksi kansainvälisistä kehitysluotoista annetun lain kumoamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 10
Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 15

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 15.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Ehdotus laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain 46 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 126
Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 28

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö n:o 28.

Keskustelu:

Ed. Muttilainen: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys merkitsee kuntien pettämistä. Kunnat ovat laskeneet taloutensa valtionapujen toteutumisen varaan myös sosiaali- ja terveydenhuollon osalta. Kun valtio viivästyttää maksu-osuuksiaan, kunnat joutuvat ottamaan lainaa, mikä taas puolestaan korkean koron vuoksi lisää

kuntien velkakierrettä. Samoin tämä aiheuttaa veroäyriin hinnan korotuspaineita. Hallituksen esitys on ristiriidassa myös kuntien valtionosuus- uudistuksen hengen kanssa. Hallitus siirtää omia velvoitteitansa kunnille jo ennen kuin valtion- osuus uudistus on astunut voimaan. Tällainen toiminta vaikeuttaa kuntien pitkän tähtäimen suunnittelua. Kunnissa ollaan kestävämmässä tilanteessa jatkuvien leikkausten ja muutosten keskellä. Kunnissa eletäänkin tunnelmissa, joissa suunnitelmia joudutaan muuttamaan jatku- vasti. Mottona siellä on: "Tee vuosisuunnitelma päivässä."

Hallituksen lakiesitys on niin huonosti valmis- teltu ja perusteltu, että se tulee hylätä.

Ed. Stenius - Kaukonen: Arvoisa pu- hemies! Lyhyestä virsi kaunis. Ed. Muttilainen toi esille ne perusteet, joilla myös vasemmistolii- ton eduskuntaryhmä on ollut valiokunnassa hal- lituksen esityksen hylkäämisen kannalla. Kun- nille tuodaan jälleen satojen miljoonien markko- jen lisälaskuja. Me emme pidä sitä oikeana nykyisessä tilanteessa.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julis- tetaan päättyneeksi.

8) Ehdotus laiksi maatalousyrittäjien eläkelain 10 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 175

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 29

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvalio- kunnan mietintö n:o 29.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julis- tetaan päättyneeksi.

9) Ehdotus laiksi työllisyyslain 26 §:n muuttami- sesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 112

Työasiainvaliokunnan mietintö n:o 4

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on työasiainvaliokunnan mietintö n:o 4.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julis- tetaan päättyneeksi.

10) Ehdotus laiksi rakennuslain 136 a §:n kumoa- misesta

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys n:o 159

Ympäristövaliokunnan mietintö n:o 8

Ensimmäinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 8.

Keskustelu:

Ed. Kautto: Arvoisa puhemies! Raken- nuslain muutos jatkaa jälleen sitä sarjaa, jolla siirretään valtiolta kustannuksia kuntien mak- settavaksi. Määrärahaesitys koskee keskeisesti nimenomaan kaupunkien ja asutustaajamien tie- hankkeita, jotka paljolti ovat muissa osissa maa- ta muun valtion tuen piirissä. Lisäksi esityksessä on se heikkous, että kun jo aiempina vuosina on myönnetty tiettyjä määrärahoja kunnille, vuo- den 93 budjetissa ei ole varauduttu täysimääräi- sesti jo tehtyjen päätösten toteuttamiseen. Li- säksi tähän sisältyy se, että se saattaa jatkossa johtaa kielteisiin ratkaisuihin siinä mielessä, että kunnat tarkistavat tiesuunnitelmiaan ja mahdol- lisesti toteuttavat niitä suurempina kuin oikeas- taan käytännössä olisi tarvetta, mikä on myös ympäristön kannalta erittäin heikko ratkaisu. Se tulee myös aiheuttamaan tällä tavoin järjestetty- nä valtiolle suurempia menoja kuin sinänsä suh- teellisen pienet määrärahavaraudet ja -siirrot ovat olleet.

Lisäksi esitys on osaltaan vaikeuttamassa kuntien työllisyystilannetta. Jo nyt kunnallistek- niikan rakennustoimia on vähennetty 30-pro- senttia eri kunnissa juuri johtuen kuntien vai- keasta taloudellisesta tilanteesta. Tämä tulee vaikuttamaan myös tähän ja luultavasti aiheut- taan kuukausien lisääntyviä pakkolomia kunta- sektorilla. Lisäksi on muistettava se, että tämä varmaan tulee viivästyttämään hankkeita, ja se on erittäin surullista ottaa huomioon liikenne- turvallisuuteen liittyvät kysymykset.

Sosialidemokraatit tulevat esittämään kolmannessa käsittelyssä asian hylkäämistä.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon:

11) Liikennevaliokunnan mietintö n:o 4 (HE 149)

12) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 27 (HE 230/1991 vp)

13) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 30 (HE 118)

14) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 31 (HE 166)

15) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 32 (HE 173)

16) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 33 (HE 199)

17) Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 34 (HE 107)

18) Talousvaliokunnan mietintö n:o 30 (HE 153)

19) Talousvaliokunnan mietintö n:o 31 (HE 198)

20) Talousvaliokunnan mietintö n:o 32 (HE 105)

21) Talousvaliokunnan mietintö n:o 33 (HE 116)

22) Talousvaliokunnan mietintö n:o 34 (HE 138)

Ensimmäinen varapuhemies:
Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 17.20.

Täysistunto lopetetaan kello 17.03.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio

